

verū etiam in pñti. **L**oq̃re illi di
uiti ⁊ de vinea tua que melior ē
cū vinea illi? cōcābiū facies. **I**p
se aut libēter ānuet ṽbis tuis.
Habita ergo illi? vinea ī medio
illius aceruū fodiens ī pñdū
⁊ sub eo reperies qđ rōmis cop
is est iuisum. **A**d hāc igitur vo
cem cum nō homo p̃tinus obedi
ret. secūdo quoq; et tercio idem
quod p̃mox diuina p̃cepit.
Tūc homo ad diuitem veniens
obtulit cōcambium vinearum.
Cui diues. **L**ibenter inq̃t ⁊ quo
melior tua vinea mea tibi solūā.
Cui pauper nolo ait. sed equo
valore cōcambium fiat. ⁊ factū
est sic. **M**ox pauper cōicato se
crete filio filio quem habebat
et duabus pariter filiabus ad
aceruum cum eis supradictum
accedit in vineam ⁊ incipunt fo
dere cum spe magna. **C**ūq; diu
fodissent nec adhuc effect⁹ sui
signum aliquod inuēissent. ce
perunt patri suo filius cū soror
ibus insultare. **Q**uib⁹ pater.
Nullo ait modo possum crede
re qđ frustrator aceruo. **P**ater
igitur cum filiis vitaliter insistē
tes tandem ī profundum inter
ingentes lapides vas marmore
um plenum aqua. et in ore ipsi
us vasis ollam vitream plenam
balsamo ⁊ ī orificio olle vas par

uum fictile ⁊ in eo tres lapides
preciosos smaragdum saphi ⁊
carbunculum quantitatis non
modice reppererunt. **N**ichil ce
go aquam in vase marmoreo re
putantes eam effuderūt. querit
mox est effusa instrumēta erex
in quibus laborauerant per fusi
one contingens colorem eas in
pulcherram autē speciem cōmuta
uit. **E**rat enim aqua ex sangui
ne ⁊ carnibus basilisci in modū
aque rosacee per eleuacōem fa
cta qua sol; ab alchamistis au
rum fieri sophisticatum. sed hac
aqua deus noluit dicti viri ino
cētam maculari et ideo effusa
disparuit. **B**alsamovero cum
dictus homo debilitatus visu
vsus fuisset nescius qđ cōi oleo
per dies aliquot recuperavit in
tegeram visum ⁊ post cognito
per p̃sbitē suū quod esset bal
samū vendidit illud iestimabi
li precio ⁊ p̃ lapidib⁹ q̃s inuene
rat preciosas pecunias copiosissi
mas ⁊ multas accepit. **F**act⁹ q;
diues ⁊ iclit⁹ glorificauit deū ⁊
post se filios et nepotes suos in
multis copiis derelict⁹. **E**nde
ant ergo apes fidelium hospitali
tatis grā paupes et pēgnos et
maxime p̃bato vita seā reape
⁊ necessaria mīstrare.

De auaritia cauēda. Cap. xxi.

Quoniam plura aīalium gñā
cupida sint et auara, a
pum gen⁹ nullis auara
die spurciis scatet. h̄ sup bene
ficiū gñulat. Et digne qđem qđ
auaro fm̄ verbū sapientis nich
il est scelesti⁹. et h̄ suppleas xp̄i
ano. Est enī fm̄ apostolū; auar
icia ydolozū fuitus qđ est pec
catum maximū et xp̄ianis hui
bus ppulsandū. Hanc auarici
am et phi detestant. dicit enim
seneca in pūbly. In nullo auar
tus bon⁹ est. i se pessim⁹. Cupi
ditatem effugere regnū est vin
cere. Regādi causa auaro nūq̄
deest. Pecunia h̄ vti scias ē an
cilla h̄ nescis dñā. Pecunia nō
satiāt auarum h̄ iritat. Quid
hac re stula⁹ reputam⁹? Nich
il satis ē moriūus. qđiū satis
nichil tibi fuerit ipse alijs sa
tis non eris. Resistend⁹ est oca
pacōib⁹ cupiditatū nec explicā
de h̄ submouende sūt. si semel ī
trauerit locum suū alias instat
et. pñapijs illatū obstem⁹. Ne
lius nō inapiēt qđ definēt. nos
cetera cupiditas in nocua nō sa
ciatūā precipitat. qbz si inq̄t sa
tis esse fuisset qđ non cogitam⁹
qđ iocūbum sit nichil habere. qđ
magnificū plenū nec ex fortūa
pendere. Discedāt aliqñ ista in
fidiosa lō et sperantib⁹ meliōā.

si quid in ill⁹ esset solibi aliqñ
impletēt nūc haūenatū sitam
cōitant non extingūt. Cum
dyogeī a capite de nocte fuit sac
culū aīz nūmis trahere conat⁹
et ille sentiret. Trahe inq̄t infe
lix vt facias vtumq; dormire.
Docueris ergo mobilia esse qđ
debit casus et maiore cursu fuge
re qđ uire. nec h̄js porciomitus
qbus ab sūmam puentū ē retro
ire. h̄ sepe inter fortunaz mari
mā et vltimā nichil penit⁹ ita
esse. Vñ cōgit vt didici frē
minore referēte ī porta frontis
ecclē cathedralis in gallia yma
go vsuarij sculpta de sup de la
pide quasi cum saculo pecunie
euidē a⁹ preminēt. vt aut qđaz
maxim⁹ et ditissim⁹ vsuarius ci
uitatis ecclesiaz debuit intrare
per portā. ymagovsuarij de sup
cadens. capiti intrare conantis
illisit et repente otat⁹ turpit⁹ et
expiauit. Vidi et ego ipse in
brabancie ptibus vsuariū neg⁹
valde qđ multos nobiles et potē
tes exheredaueāt et pauperes
spoliauerāt sup modū. Sic fre
quēter occurrēs religiof. roga
bat qñ cum lacrimis p se ora
ri. h̄ in nullo se peit⁹ crexit.
Cūq; sup hoc eū frequētus ar
guissem. nec tñ ī aliq pfecte
accidit⁹t repentina infirmitate

corruptus ad exitum propinquaret.
Et ecce subito duo in gentes te
 nebrarum canes lectum iacentis cir
 cuitibus abigebant. Ipse vero pro
 tracta lingua prope ad longitudi
 nem pedis de hisce horribili ex
 spiravit. Vos igitur apes fidelium
 exhortate que audistis nolite
 auaricie sordibus inquinari. sed sicut
 a deo beneficium hilariter acce
 pistis. ita hilariter non habenti
 bus concedatis.

De laude et commendatione vir
 tutis. Capitulum lxxij.

Apibus quasi habitua
 liter totius virtutis in
 gine reperies et quod in alijs
 animalibus singillatim sparsa vi
 dentur in istis natura mentis apprehensi
 bilitate congregauit. Ex his illa
 quodam si fas est dicere felix casti
 mentis maria significat. cui veraciter
 et eleganter sapiens dicit. Multe
 filie congregauerunt diuitias tu
 suppositas es vniuersas. Hanc et
 tu fidelis anima per captum tuum stu
 deas imitari. Si vere conaris non
 frustraberis in longinquum. Ante
 te autem quales et quod virtutes sint
 omnis sacra scriptura testatur.
Sed et has per diuersa capitula su
 pra dicta scripsimus. Ait enim
 philosophus maximus augustinus. Inicium vir
 tutis est ymmo maxima virtus ama
 re virtutem. Et seneca in proverbij.

Scias cum multis virtutibus
 habundare quam alienas amat. Vir
 tutem veram intelligo autem sam ex
 cellam quam iudicat quicquid iudicat.
Non dat natura virtutem. ars est
 bonum fieri. Si potest virtus effice
 re ne aliquis miser sit facilius ef
 ficiet ut bonus sit. Minus enim
 interuallum a bono ad beatissi
 mum restat. quam a misero ad bea
 tum. Omnium honestarum rerum
 semina autem geruntur quam amonitione ex
 citantur. non aliter quam si nulla fla
 tu leui adulta ignem suum expli
 cat. Ergo enim virtus cum ta
 cta est et impulsata virtus et aliorum
 scientia est et sui. discendum est
 de ipsa ut ipsa discat. Non con
 tangit tranquillitas nisi inmutabi
 le quod cuiuscumque adipiscaris et
 hoc est deus. ex animo illum non
 quia necesse est sequi. unde ho
 minis bonum ipsa virtus est quam in
 ter hanc fortunam et illam id est in
 ter aduersa et prospera superba iace
 bit autem magno utriusque contemp
 tu. Reminem estimamus eo quod
 est. sed addicimus illi et a quibus
 ornatus est. Atque cum vides ve
 ram hominis estimationem in
 ire et scire qualis quantusque sit. nu
 dum inspicere. Donat primum ponit
 honores et alia fortune me
 dacia corpus ipsum exuat. Ani
 mum intueri qualis quantusque sit.

alieno an suo magn⁹. Corpus multis eget ut valeat. animus ex se contentus seipm alit. se exercet. Quid tibi opus ē ut sis bonus. Velle. Tunc te scito in omni virtute perfectū cū eo pueniens ut nichil dum roges n̄ qđ rogare palā possis. Sic ergo cū hoibz vive tamq̄ deus videat. Sic loquere cum deo tāq̄ hoīnes audiant. Nullo honestamento eget virtus. Ipsa sui magnū dec⁹ ē. virtuti retroire non licet. q̄cq̄b infigit in sui similitudinē adducit. q̄cq̄b tractat id amabile cōspiciūm mirabile facit. Omnis virtus i modo ē. Mod⁹ certa mensura. Virtutez materia nō itat nec peiorē facit. dura nec facil nec melior est hylaris aut letis. Quēadmodū minora luīna claritas sol obscurat sic dolores molestias iniurias vt⁹ magnitudie sua elidit et opprimit. Nec magis vllā porcionē habent i cōmoda cū in virtutem inciderūt q̄ in mara nimb⁹. Dicit⁹ nō potest maiore fieri. vnus stature ē. Atho qua die repulsus ē lusit q̄ nocte occidēbus legit. eodem loco habuit gntulati et vita excedere. Magnus et virtuosus animus deo pareat et q̄cūq; fortuna ipulente sine cunctatione patiatur. Conmirū ē i tranquillitate nō cōtū.

Illd mīare ibi extelli aliquem. vbi omnes depremeat. ibi stare vbi ones iaceat. Sapiēti nichil horū displicet que fructa sūt. nam quicqđ in hoīnem cadere potest in se accidisse nō q̄atur. Sapiens nichil se minoris vite q̄atur q̄ vtutes eius spacio breuiore clauduntur. Perfecta virtus ē eq̄litas et tunc vite per omnia consonas sibi. Vbiq; idem eris et prout et rū varietas exigit ita te accomodes tpi nec te in aliq̄bz mutas s; pot⁹ aptas. sicut man⁹ que eadē est et cū in palmā extendit et cū in pugillū stringit. De dulcis non diffinias s; suspensam tene sententiam. Que possūt cōtingere animo tuo dicta p̄pone. nichil tibi subitum s; totū ante cōspicies. Cogitationes vagas et iutiles et q̄ si somno similes non recipies. Cogitatio tua stabilis et certa sit. siue deliberet. siue q̄rat siue cōtēplet nō recedat a vero. Renep tollas quēq; nec deicias. Nobilis esto non levis. Constās non p̄tinax. paucis familiaris oibz equ⁹. Omnes tibi pax facies si inferiores supbiēdo nō cōtēminas. superiores recte viuendo nō metuas. auctis esto benign⁹. nemini blād⁹. seuerior esto iudicio q̄ sermōe. vita q̄ vultu. rati

sermone q̄ ipse. h̄ et loquētem
patetis seuer⁹ ac seren⁹ hilari⁹
nō aspernās. Que nosti sine ar
rogācia īparcies. q̄ nescis sine
ocultaōe ignoscis tibi postu
les impartiri. **V**elis oibz p̄dē
se. nulli nocere. **M**ēsura magna
nimitatis ē nec timidū esse ho
minez nec audacē. **N**ulli preclu
sa v̄t ē. omnibz patet. oēs ad
mittit oēs iuitat īgenuos liber
tinos seruos reges et exules. nō
eligit dñiū nec sensū h̄ nudo
hoīe otenta ē. **C**orpora obnoxia
sūt et accepta dñis. **M**ens qui
dem sui iuris q̄ a deo ē vaga vt
nec ab hoc q̄dem carcere cui in
clusa ē teneat q̄at quo min⁹ ipe
tu suo v̄t et ingenia agat et
in īfinitū comes exeat. **T**utum
iter est iocundū iter ē ad qd̄ na
tura te instituit. dedit tibi illa q̄
si nō deserueris par deo consue
ges. **S**ubtilite enim ī celū ex an
gelis licet nec ad hec efficacia⁹
vbi ulum q̄ v̄t est. **P**ostre
mo quidem exemplum virtutis
omni modo posuissē si non de
fectum virtutis in omni hoīe re
perissē. **N**emo enī bon⁹ nisi so
lus deus. **S**cio tñ personam
in brabandē partibz adhuc in
carne v̄uentem quā et consuaō
ne et vita annis triginta famili
arissime noui. de qua qui cū illa

annis. lx. fuerunt fidelissime te
stati sunt q̄ nūq̄ in factis eius
aut dictis aliquid adūxerūt qd̄
saltem veniale peccatū iudicari
ab ullo posset hoīe. **C**ores ias
sus et v̄ba tā composita tā h̄nce
ta tā āgelica sunt vt modus ei⁹
vite super hoīes credi posset.
vult⁹ eius tāte maiestatis et glo
rie vel ḡcie apparuit vt oīm ī se
contuēciū vult⁹ p̄e nimio stupo
re et āmiracōe cōūtat. **S**atagāt
ergo apes fideliū fm̄ datā libi
graciam habitualiter īfignia.
Qd enim sine habitu multimo
di exercicij ingenijs n̄is adhe
sent sicut artes diuerse sūt. vel
cordis intamis vt virtutes. fac
lima dissimulacōe abolebit ob
liuio. qd̄ vero habitualiter ē
īfignum per manet īconuissū.

**De ratione reddēda in omīssis
officijs. Capitulū. xxij.**

Sunt et iter apes diuer
sa quidem officia. **A**lie
struunt alie poliunt.
Alie suggerūt alie distribuunt
ex eo qd̄ allatū ē. **H**ic notare po
tes diūsa officia claustralium.
Ad litteram struere dicuntur q̄
monasticis institutis prouidēt
īstructuras vt prepositi. **P**oli
re vero dicuntur qui ecclesiasti
cis operibz p̄sunt vt sacriste.

Suggerē vero dicam⁹ illoz qm̃
 o filio regis mōsterium vt sunt
 maiores seniores atq; pruden
 tes. Distabuere aut cellānoū
 est qui abū alijs tabuunt in tē
 pore oportuno. Horum officia
 in regula beati augustini et in
 regula beati benedicti singula
 ter distinguunt⁹ et ex eoz tradico
 nib⁹ etiā iter canonicos secula
 res eorūdem officioz noīa sorti
 unt⁹. Hijs opetat qm̃ sūmo iudi
 ci deo tacēz de suis officijs red
 dituris ita dño desuere vt inter
 bonos et fideles suos euge mere
 antur audire et intētes domini
 gaudium sup oīa bona illi⁹ cōsti
 tui mereantur.

**De diuersitate et certamine
 virtutū. Capi. xliij.**

Quod dicitur omnes certare de
 munere. Iudicissimē ve
 rum ē. Nun⁹ apud fide
 les opus esse virtutis. Sicut au
 tem non omniū est virtus ita non
 oīs virt⁹ est omniū. Nemo est
 bon⁹ si solus de⁹ et dicat⁹ bonitas
 essentialis que soli cōpetat deo
 nō accidental⁹. Sicut enī omnis
 creaturā ex nichilo facta est ita te
 ste beato aug⁹ ad nichilum tē
 bit si fibimet relinquit⁹. et non
 prouidencia diuina in suo mobili
 teneat⁹. nō ergo omnis virtus est
 omniū qm̃ soli⁹ dei est. Certes

ergo fidelis aīa de munere vir
 tutis alicuius et si nō de virtute oī
 moda. Certes deo tuo offerre
 aliqd qd in aspectu ei⁹ gñificet
 oblatū. Alij aut in p̃fō dei ali
 argētū. ali⁹ gēmas. ali⁹ purpu
 ram. ali⁹ cocū bistinctū atq; ali⁹
 alia offerebant. Deū bñ agē
 si pilos caprarū a minutū cum vi
 dua in gazophiliū dñi posue
 ro. Primo corneliuz. postea ro
 mā obtulit petr⁹. Maria mag
 dalena p̃ciosum vnguentū. pau
 lus fere totū mūdū. apostoli ce
 tra singulas regiones vt pote
 Andreas achayā. Iacob⁹ maiore
 hyspania. Iohes asyam. Tho
 mas ibiam. Iacob⁹ minore iude
 am. Philipp⁹ p̃sydem. Bartho
 lome⁹ indiam minore. Mathe
 us ethiopiam. Symon et thade⁹
 mesopotamiā. Mathias palesti
 nam. Martires gñaliter sang
 uinem. cōfessores linguā. virgi
 nes sc̃moniaz. Nec defuit san
 ctōz aliquis qui nō de p̃pō cer
 taret munere. ne in cōspectu sū
 mi vacu⁹ appareret. Sed et nēm
 certare qlibet certare de mune
 re gestiat ne lāpade vacua cū fa
 tuis ṽgib⁹ excludat⁹. Palmes
 qdem cū lignis et folijs grauid⁹
 cului qm̃ filo tenuissimō ī stīpi
 te pendet vt vir posset auelli.
 Quātulacūq; virtus sit compa

ge caritatis te tenebit in casto
dūmodo oīno non cadas. v̄tute
enī nemo male v̄tat. **P**ullū di
em penitus pretermittas nulla
te sollicitudo nullus labor exat
quī boni aliq̄d operis facias. **E**t
vide causam. **I**n libro de natura
rerū plinius autor ē q̄ dicit q̄
gallina a serpēte non potest īfi
ci ea die q̄ oīū ediderit. **Q**uid
in ouo ī q̄ spes est pulli mīhi fru
ctus boni operis p̄ quem spes vi
te perpetue designat. **Q**uale
aūt debeat esse opus illd̄ p̄ h̄a
ylayas ostēdit dicēs. **F**raige esu
ciēti panē tuū. egenos vagosq;
induc ī domū tuā. **C**um videris
nudū operti eū. et carnē tuam ne
desperes. **Q**uatuor ponit h̄.
bare panē esu ciēti. hospite; sus
cipere nudū vestire. nō despicere
p̄ximū h̄ fouere. de hīs quatu
or exēpla ponem⁹. **¶** De p̄mo
q̄ subueniendū ē pauperi. **R**o
stro tpe āno ab īcarnacōe dñi.
M. cc. xxiij. **Q**uidaz abbas wil
helm⁹ noīe mōstero vilariensi
ī brabācie partib⁹ fuit. q̄ ī pau
peres larg⁹ valde et pius talio
casione miraculi exstītat sicut fra
tri waltero quōdam p̄ori fiat⁹
predicator ī treueri a q̄ et ip̄e ac
cepi idē abbas secretius enarra
uit. **C**urra erat cenobio vilariēsi
in locēsi vel laucēsi comitatu

salbadie q̄ heyr dicitur attinet.
in qua bos conūf frib⁹ fuit ele
gans forma p̄guedine et v̄tute.
de cuius carnib⁹ paup̄cula p̄ g
nās comedere īremediabili desi
derio cupiuit. **F**lebat aūt coti
die et quasi cū vite periculo tor
quebatur. dabantur illi beuine
carnes pulcherime h̄ ab restrā
gendū eius cupiscēciā non va
lebant. **V**eniente ergo abbate
wilhelmo ad curiam et narrante
cōuerso fratre periculum mulie
ris. respondit abbas. **M**elius ē
ocadi bouem q̄ hominem. sed
secrete hoc facias et comple desi
derium mulieris. **I**nduxit ergo
frater cōuersus bouem et sperere
secretius in conclauī et occisum
excoratūq; membratū diuisit et
reposuit. **P**articulā vero quam
mulier cupiebat ī boue mox t̄rā
misit. qua comesta mulier ex to
to conualuit. **M**ira res. hoc t̄dū
spectaculū. **H**anc facto cum fē
conūsus famulos suos ad arat⁹
sequerē vidit boue; occisū arā
tem in arat⁹ et extra q̄ credi
potest terribiliter stupefactus
recurrere ad domū itat thala
mum requirit carnes repositas.
nichil de boue p̄sus iueit. nec
carnes nec pellem nec saltem
sanguinē quem effudit. **H**uius
rei tres fr̄es cōfisi ī domo testes

ydonei pro veritate fuerunt. **S**ed
 ipse carnis vir fidelis et bonus
 necnon super omnes ipsa mulier
 qui in sola bouis occisi carne coua-
 luit comesta et non in alijs po-
 tuit quia in eis quodam occulto sed tamen
 naturali instinctu cum violenta de-
 siderij virtute decreuit. **F**amilia
 autem curae res pemit lauit quia
 eam diuulgari abbas stricte prohi-
 buit. **A**postolus ipsum abbatem res adeo
 valuit ut fuit ipse dicebat qui
 ante naturaliter parvus fuit lae-
 gus super omnes abbates ordi-
 nis et pius in pauperes exstitit.
Hic postmodum claruallensi mo-
 nasterio abbas electus et transla-
 tus cum multis valde archiepiscopis
 episcopis abbatibus et prelatis ad ge-
 nerale concilium roma a domino pa-
 pa gregorio nono vocatus a frederico
 imperatore in lombardia potest
 captus est. **E**t post triennium ab
 ipso imperatore pro vite meritis
 specialiter est dimissus et post
 pauca rebus humanis est exemptus.
Hunc specialissime debitum la-
 crimis vidimus ut illi dixerunt quod
 hominem secretius cognouerunt item
 diuine contemplationis assidue
 vacabat ut ei dominus mul-
 ta in visione monstraret de quibus
 nonnulla scripta vidimus et proba-
 ta. **S**ed hinc potius specialiter
 videamus de eo quod panis est dan-

bus pauperi et quod in exemplum huius
 rei anno ab incarnatione domini
 millesimo centesimo nonage-
 simo quinto multa per gallias et
 theutonie partes miracula contige-
 runt. **E**x quibus vnum referam quod cui-
 dam matrone in brabancia potest
 contigit quam optime noui. **E**rat in
 illo tempore circa montes alpium et an-
 gliam mare fames qualidam ita
 ut omnibus multitudo populi per
 maximam moreretur. tunc illa quam
 diximus matrona genere clara
 et opibus egenis cepit sine pon-
 dere mensura et numero libe-
 ter erogare. **Q**uod cernens vir
 eius miles artauit eam et ei fa-
 ctine mensuram certam per singulas
 ebdomadas dari fecit. **Q**uam
 vbi die quadam totam expenderat
 instante paupere et petente prece-
 pit ancille domina ut diligenter
 scopata cista in qua farina fuerat
 reposita pauperi si quod iuueniret
 afferret et fecit ancilla ut iussit
 domina. **P**ost hunc venit et al-
 ter qui se nichil comedisse infra
 biennium deplorabat quod vbi audi-
 uit domina fleuit et iterato iuribus
 ancille scopare cistam et pauperi
 aliquid impartiri iurat ancilla nichil
 penitus in cista remansisse. **S**ed
 istate domina cum lacrimis ut attēp-
 tet currens impacatus et cistam
 aperiens plenam florantissima

similia mox inueit. **A**d cui⁹ ita
itum acilla clamans horatice ce
cidit in extasi resupina. **C**lamo
re audito occurrat dñs. occurrat
dñs. occurrūt famuli. ⁊ viso mi
raculo in omne dñm bñdiāt.
Mox vir ipse horatū let⁹ apert
ens oib⁹ ex illa die ouementib⁹
dedit. **N**ec defuit anona cistar
cijs donec supueniente augusto
ppicaret dñs populo quem af
flicxit. **D**ixit autē in dict⁹ miles
marit⁹ dñe q⁹ n̄ fuisset miaculū
neq⁹ sibi tūa vlt⁹ quicq⁹ horrea
suffecissent. **S**⁹ ⁊ ipsa ueneabil⁹
⁊ nobil⁹ scia ficut cōfessori suo in
sincero amico ⁊ cū gaudio men
tis dixit q⁹ ⁊ nocte et die septē
horis q⁹ canonicē nūcipat⁹ auis
mire pulchritudis ⁊ decoris eā
dulassimis ⁊ ineffabilib⁹ uocibus
ānis an̄ mortem plurimis cōso
laret. elāguīt enī multo tpe le
cto iacēs. **C**ūq⁹ q̄huissēm ab ea
cui⁹ auis uocem imitari illa wlu
cas uidere. **N**ichil ait ī terre
nis est qd̄ illi⁹ posset uocib⁹ cō
parari. **N**ec sol⁹ aurib⁹ delectat⁹
in ill⁹ uocem ad cor interius
trial fundit modulamen ⁊ ex eo
spūs me⁹ ad delicias eternas
dehderantius excitat⁹. **H**ic eidē
bñssime mulier ut in ipsa cum
lacrimis reuelauit. temptacōne
qdam. xvi. annis q̄si cotidie la

borati. in uigilia solēnitatis sue
bñs martin⁹ ecclesia cōfati ap
paruit. q⁹ q̄si uiueret pōtentiali
ter īfulat⁹ altaria singula cum
thurbulo creauit. id q⁹ ad eā
ueniēs eā ab illa temptacōe di
utina liberauit. **Q**uid miri. **D**e
aīal diligit sibi simile. **M**arti
nus adhuc cathecumīn⁹ xpm in
paupereſte cōterit. **M**ā autē nū
q̄ letāuidim⁹ nūq̄ ridentem n̄
cū man⁹ liberas ab egenos extē
dere potuisset. **E**t uere bñ ⁊ dig
ne. q̄a hoīes cū de⁹ cor bñficiū
tabuit. ⁊ elemosinis dādis hy
lariter delatī. nichil ī terrenis
credo dulcius expiri. **S**ixto ta
liū q̄s non sufficeret dare qd̄ w
luit ut frequēter ⁊ sepe uisū ē.
eidē benignitas bñi qd̄ nō habu
it mīstrabat. **D**ñ mīpi res mira
satis cōgit quā et si factā tē ge
re uoluissēm nō potui eo q⁹ mul
tis innotuit. **M**ense augusto
familia circa mēsem instancius
occupata. facto mane prandio ī
ter me ⁊ dyaconum qui mecum
religiose degebat. **M**ethe sumph
mus et ut temp⁹ debueramus
ab piscinā late diffusam accessi
m⁹ ad piscādum. **R**emisso ergo
dyacono in custodiā dom⁹ intra
ui solus nauiculam piscaturus.
Multo ergo misu capere aliquid
lēga die frustra sum conatus.

Et circa occasum solis cū exire
temptare. ecce predictus dyaco
nus cum tribus fratribus mino
ribz hospicio receptis veiebat.
Quos ut vidi gaudius sū. et eb
missa salutacōe p̄ gaudio dixi.
Per totā diē laborans nichil prē
didi in v̄bo autem vestro lapabo
rethe. **E**t accepta corba q̄ vn⁹
cinctus erat. rethis fumiulo alli
gaui. **P**rima ergo vice iactato
rethi in terram. traxi octoginta
piscis talis q̄litas saporis et
elus. q̄lis nūq̄ ante vel post i ea
dē pisana vel alia eiusdē speciei
videram vel gustavi. **I**ta ergo
in facto miābili domū perxim⁹.
cenauim⁹. reuersa familia q̄t q̄t
erant in domo saciati sunt. mis
isq; p̄tibz hīs qui non sibi p̄pa
rauerāt. gr̄as domino retulim⁹
largitori. **Q**uamauerūt michi
fratres ordinis predicatorū i tra
iecto q̄ p̄or eoz frater guiard⁹
vl̄ guiard⁹ quē ipse cognoui.
domū hospitū post pr̄dū itro
iuit dicens. **V**ade iqt cellāne et
affer fratribz et michi ciphū vi
ni si potes. **E**t ille. vere inquit
tres dies sunt q̄ eleuato delio
vinū totaliter ē extractū. **Q**uid
plura. **S**ubēte p̄ore redit ad doli
um cellānus repletū iueit. et vl
tm spem fratribz diu postea ad
augmentū miraculi mīstrauit.

Nec ab te vidi quēdā iordanū
vicū. in rebus tenuē s̄ elemofi
nis debitū supra vires. **A**nno
aut ab incarnacōne dñi. m. cc.
xxi. sup̄ renū. et mosellā i theu
tonia vinorum castia habeba
tur. et accidit ut duo fratres or
dinis predicatorū ab dicti vici
hospiciū declinaret. q̄bz hylar
ter mitroductis filiū cum lagū
cula pro vino misit. q̄ reuerso.
dixit filio mātē. **D**efectus cor
dis frequēter i mane patior. tu
aut michi nocte hac haustū vi
ni reserues de laguncula. q̄a mi
mis tarde solz pater tuus ante
prandū vinū de mandare. **H**is
dictis omnes p̄sederūt ad men
sam q̄ erant in domo. **E**bibito
aut fere de laguncula vino. filius
in aure patris mātē verba su
fuerat. **Q**ue ille quasi cū indig
nacione dissimulans. lagunculā
in magna quātitate cū hospiti
bus exhausit. **H**ane ergo illis
recedētibz. et eos hospite deducē
te. cepit mulier s̄m cōsuetū mo
dum corbz defectū pati. et vocato
filio q̄suiit si aliqd̄ esset i vascu
lo. et ille iqt nichil. **C**ui anxia
mater. versa inqt ut intincta
buccella panis. corbz mei debi
litas releuet. **A**ccessit puer le
uauit vasculum inuenit plenū.
Et ut vidit mulier exclamās

ceadit et fere pre amore defecit.
Curtes aut filius post patre et
 ftes qd factū sit recitat qb in
 laudem casti cū lacrimis resolu-
 tis. orat hospes redire ftes bñ
 dictōez recipe quā debet oīpo-
 tens. **N**egāt illi. comēdant illū
 deo et cū bñdictōe remittūt ad
 ppā gūlatem. **P**ost multos ve-
 ro ānos cū hoc a fābz treueren-
 sibz audiuissem et p descēsu mo-
 selle fluminis domui dicti vici i
 nauigio primāssē. exiui nauē et
 iui pedes ibi videre vitū vxorē il-
 lius et filiū. et redij edificatus nō
 modicum i modo et verbis eius
Eāt enī tot⁹ extra modū vite v-
 boz et gestuū habitatorū illi⁹ et
 re. q in vinctis montū et deser-
 tis agrestes moribz cōsulantur.
Quo scābz qz articulū q egem-
 sūt hospicijs iducēdi. vneābili
 ade de belomē tale miāculū cōti-
 git. siccedēte viro suo nobilissi-
 mo milite et nō qñ diebz pluribz
 redituro. petēte leproso hospiti-
 um recept⁹ ē. **I**llo ergo gemēte
 et causante debilitatem corpis
 fatigati petat i lectum suauissi-
 mū se deponi. **D**ñā aut credēs
 nullū lectū dñi sui meliorē. i eo
 leprosu hoīez mor deponit. **N**ec
 mora. ex ispeāto dñs rediēs pe-
 tat i thalamū intromitti. **D**is-
 simulante ergo dñā coniecit ille

aliquē esse in thalamo et irrup-
 tione facta. hyemali tpe lectum
 suum. rosis fraglāssimis coop-
 tum inuenit. **A**nunciatus igitur
 qrit qd factū sit. indicat vxor.
 nec mora i laudem xpi ambo cū
 lacrimis resoluūtur. **A**d ter-
 um articulū qz vitiendū est nu-
 dus. **I**llustris dñā aleybis car-
 notēhū ac blesensū comitissa
 michi de auo suo retulit dicēs.
Nobilissim⁹ ac potentissim⁹ in
 barombz gallie comes carnotē-
 sium ac blesensium pariter the-
 obald⁹ liberalissim⁹ omi suo tem-
 pore extitit in donādo. **I**lle hye-
 me media que tūc solito magis
 iheruit peruiā cū multitudine
 trāseūte obuiam habuit paupe-
 rem nudū. **Q**uo clamāte respō-
 dit comes. quid petis. **C**ui pau-
 per. **D**a inqt cappā quā habes
 inducā. **N**ec mora. comes extra-
 ctam cappam paupi debet dicēs
Si qdvis āplius petes. **E**t pau-
 per. **D**a et supertunicale quod
 habes qz habito statim tunicā pe-
 tuit quā vt comes debet remā-
 fit in lineis. **C**ui pauper. vides
 inqt comes qz caput habēā nū
 et nudū da et pilleū. **T**unc co-
 mes paululum erubescēs. calu⁹
 enī eāt. nunc inqt karissime mi-
 mis ihstis qā hoc ipse carere nō
 possū. **H**oc dicto relictis vltibz

pauper euauit. comes vero de equo cadens fecit lamentabile planctū. et omni tpe postea tale qđ cauēs omi se petenti tabuit.

In quarto autē articulo qđ primū nō oportet despiciere s; fouere. cūst⁹ eīdem de quo diximus comitem cōsolat⁹ tali modo. Leprosus qđamquā in medullis uie ita carnotū et blisum mēbris deformatus et feb⁹ valde manebat. quem comes theobaldus pro sanctitate uite plurimū diligebat. et semp eandē uiam cāsiens uisitauit. Contigit autē comitē alias moras facere fere per annū. et medio tpe leprosu mori. Reu⁹ autem comes p locū tñl ijt. relictis q; omnib; solus casam itauit. et hominem quē tabefactū lepra reliqat. autē mīctem et integer unū mēbris inuenit. Bāpēfactus comes et diu se cū hehicans qñam esset. Ego sum inqt leprosus ille amicus tuus et nunc per manū dei sanus effect⁹ sū. super est q; michi corona iusticie. tibi uero uicē rependet dilectōis in illū diem iust⁹ iudex. quā michi et alijs paupib; exhibere dignatissimē uoluisti. Hoc dicto comes cū magno gaudio et lacrimis fuit atē semper in ipso et i alijs leprosis cōsueuāt

osculabatur man⁹ eius. et ualebens ei suos psequabatur. **V**eniens autē comiti qđam ex militibus aradēdo dixit. Cū debatis more solito leprosu aīam uisitare qñ adhuc uiueret uisitāt. s; frustra qā iam diu carnis uia īgress⁹ ē uniuē. Tunc comes primo sciens leprosu esse defūctū caute dissimulauit. et uere recolēs qđ uidisset respondit. **A**nime eius miserat⁹ omnipotens et clemēs deus. **Q**uid autē pñi de misericordia in paupes sentiant uideamus. **H**omo q in hoīez misericors ē meīnit sui. Et qđ m euauius sibi pessim⁹ est et in nullo bonus. **I**nopi q beneficium dabis dat si celeriter dat. **Q**ui succurrere potest morituro et non succurrit. occidit. **Q**uid ē dare beneficiū. **I**mitari dñm. **S**uccurrere paupi ymmo pot⁹ occurrere. **E**o aīmo q acceperis debes dare. si uero non eguisti accipe eo leuius dare debes q min⁹ eges. **E**rat ergo si qñ beneficiū libēcius accipit q reddit. **S**epe qđ datur exigū est qđ autē scētur magnū ē. **N**ichil carius estimam⁹ q beneficiū q diu petimus nichil ualius q cū accipim⁹. **Q**ueris qđ sit qđ obliuionē nobis faciat acceptoz. **C**upiditas accipiendū. **S**ic debemus

erogare quomodo vellemus acci-
pere an omnia libenter cito sine
ulla dilacione. Ingratum est quod
diu inter manus dantis hesit.
Gratissima sunt beneficia parata
facilia occurrentia ubi nulla mora
fuerit in accipientis recubidia.
Qui hoc tormētū remittit mul-
tiplicat munus suum. Non tulit
gratis quod cum rogasset accepit.
Nulla res carius estat quam que pre-
ciis emptā est. Optima res ad-
dicere verba bona rebus bonis et
predicatione humana comedare quam
prestitas. non enim pro magis obligat
quod dedit parua quam quod magnifica.
Opes equit animo qui exiguum tra-
buit vel si libenter quod paupertatis
sue oblitus est dum mea respicit.
Nichil eque vitabundum in beneficio quam
iactantia. res loquuntur nobis tacen-
tibus. Non est beneficium nisi quod a bona
voluntate procedit. Non est beneficium
nisi quod ratione datur. quia ratio omnis
honesti comes est. Videbo ergo
quoniam deum. cui deum. quemadmodum.
quare. Des igitur tempore necessita-
tis pauperem large propter deum.
Primo deum necessaria. deinde
utilia. postmodum iocunda. Et in
hijs que sunt necessaria quodam
primū obtinent locum sine quibus
non possumus vivere. quedam se-
cundum obtinent locum sine qui-
bus non debemus vivere. quodam terti-

um sine quibus volumus vivere.
Sunt quodam notitura impetran-
tibus quod non dare sed negare beneficium
est. Estimabimus ergo utilitate
potius quam voluntate poscentium. Se-
pe enim noxia concupiscentia nec
respicere quam perniciose sunt licet.
quia iudicium interpellat affectus.
Non ea deum que non tamen accipe-
re etiam accepisse delectet. Ex o-
mnibus in precium rogantium sua bo-
nitas est. Turpissimum dandi
genus est inconsulta donatio. Dico
bono dabo. erat enim in summa in-
opia gratus et cum omnia illi non de-
erunt non deest animus bonus. Eli-
gam virum inter grati simplicem me-
morem gratum alieni. abstinentem
sui. non amarum non tamen
leniuolum. Animus totus quicquid
comiseris illi ad onus suum et per-
niciem et occasionem miserie facit.
Nichil enim potest ad malos pro-
uenire quod prodest immo nichil quod
non noceat. Tu ergo lector si mi-
seris ista que legis exerce vultum et o-
mnem tempore certare de munere videaris
quo deum places et proximum et
copiosius meritis augearis.

De vigiliis cum officiariis. Ca-
pitulum vice simum quintum.

Ades alias iugilare quod
sedo victualia. alias de
custodia esse sollicitas

et diligētem custodiā adhibere. Certare de munere dīa possūt qui sūm lūalem sensū ī aliq̄ omu ne negociū studuerunt cotidie pmouē. Inuigilare aut̄ q̄rēdis victualibz rez venaliū mercatio nes exercere ⁊ amutacōe nō ne cessariay rerū cotidiana sollicitudīe puidere. et hīj mercatores in cystreciēsi ordīe nūcupant. Hījs q̄h ī egipto iter mōdi tene bras phisicētibz valde nēcariū est. vt cū ioseph puerū ihesū se cum tollāt. Hījs vigilātissime cauendū ē ne aliq̄ p talem modū exerceāt p que sanct⁹ ordo inter illos q̄ religiosorum actus fraudulenter obseruāt scādalū ifamie patiat. De enī illi p quē scādalū venit. Hinc accidit q̄ in vacellēsi mōsterio q̄ddam nostro tpe molendinū factū ē. qd stramina et paleas q̄h in farinam otracione pualida cōute bat. Tali autem farina porci admixtis fufuribz īpinguebā tur. venūbatīsqz eis ī primam cameracēsem citatē. cū pulmosa et nō solida caro inueiretur in illis. ⁊ ex hoc graue scādalum creiretur. q̄dam iphus mōsterij sanctissim⁹ frater lambert⁹ no mine cognomēto pater noster. audito qd actū est man⁹ et oculos eleuauit ad celū et dixit.

¶ Cumq̄ aplius dñe deus huius molendini mola vtaf. Nec mora dicto citius machina totaliter corruit. et simplices frēs et mōchos sui miraculo a scādalo liberauit. Proinde de cistis sollicitos dicim⁹ et eis custodiam adhibere platos vt priores et supiores in claustris vel illos q̄ dicunt officio curatores. Istis maxime vigilāter incumbit ne sessiones iordinate et itra et extra suspecta colloqa teneant p que pax domestica vel regularis disciplina negligencius subruatur. Istis etiam inter cetera pstanter incumbit ne fratres minus timore aliq̄ per vsuras ⁊ lī iniuste acq̄sita vbi certe per se re inueniri possūt qbus debet restitui mōsterijs attrahant et ex hīs diuine vindicte piculum nō solum osciis s̄ etiam geneāliter sicut ex peccato achōz populo israhel actis incumbat. Hinc accidit nostro tpe vt certissima relacōe didicim⁹ in p̄dicto vacellēsi mōsterio vt cōgesta cuiusdā defuncti feneratoris de actabaco pecunia in ipso cenobio seruaret. Igit die quadam aīz ille famosissime sanctitatis frater walterus mōchus scilic; de beamont iuxta scaniū in q̄ pecunia suabat oraret

desup byabolū sedere videret. ter
 rat aut ad horā h signo crucis
 munit. interrogat qd h sedes.
Quid h expectas neqssime hu
 mani gñis inimice. **C**ui ille. bñ
 inqt et iuste h sedeo hoc qd me
 um ē cōsuādo. **R**ec mora. mona
 chus ad abbatem curēs qd vi
 disse exponit. **A**bbas vero in
 attrebaco pecuniā cū cōvelocita
 te remisit. **¶** **S**3 et hinc qd nro
 fere tpe sub qdā religioso abba
 te in vilariēsi mōstero i brabā
 cia pgerit audiam. **M**axima
 pecunie suma librātū forte mil
 le sexcentaz mortuo qdamysuā
 tio in namurco in dictuz mōste
 rium ē delata. **E**x quo cū multe
 possessiones empte essēt qdaz
 vir arte cōsciencie abbas mōste
 rij est elect. **Q**d vbi opent fa
 ctū cōdult et venditis ouibz at
 qz pecudibz rebusqz mobilibz pe
 cuniā i namurco remisit vt spo
 liatis singul redderet. nemine
 aut assumere volente restitucio
 nis negocia. pecuniā itez ad mo
 nasteriū est delata. **P**his ergo
 abbas repozitibz idigē. **I**ussit
 enī iterato referri et i foro corā
 ciuibz et oī plebe depomi dicēs.
 pecuniā q velit accipiat nostā
 esse cōnuo. quā iuste acq̄sitam
 non dubito. **Q**d vbi viderūt ci
 ues edificati nō mobiat i hoc fa

cto cōi consilio p man⁹ fidelīū vi
 roz pecuniāz ipsam iuratis sin
 gul reddiderūt. **M**ōstero aut
 deus nō multo post in deaplo
 plura restituit et qd añ tenuissi
 mū 7 fere mendiciū fuisse pbat
 modo elegans et multis cōpjis
 opulētum videm⁹ 7 āpliatū. **I**n
 hoc mōstero multos vidim⁹ san
 ctos 7 plerosqz qz pphēcie spū 7
 miācul claruēt. **I**nter qz wal
 terū quēdā dcū vidim⁹ detmie
 cto qz aqz esset vir nobil gñe di
 ues 7 delicat⁹ i seculo optie lris
 et maxie qdruualibz istitut⁹.
 nūqz tñ adeo vilē i ocul suis vi
 bi et vte hūilē. **D**e eo qdā r b
 tus abbas vacellē me corā po
 hito referebat qz ab ore illius au
 disse fexquētre eū p dimidiāz
 vel totā fere diē dū meditare⁹ ā
 oraz i tāta mētis sinceritate 7
 tñquillitate fuisse vt nec vna
 saltē tenuissima cogitacōe ei⁹
 aimus altāsec⁹ pullare⁹ et hoc
 sup hominē fuisse nō ambigo.
¶ **E**st et aliud malū qd cauere
 debent prelati in hīs qui nego
 ciantur exterius. **Q**uidam enī
 vt veraciter expt⁹ suā causā pmo
 cionis domus sue mētū hoib⁹
 nō vrē pōcimiū mendaciā ab
 abrahā sara et ysaac et iacob
 et cōsimilibz de scriptis veterū
 pferētes qsi hoc istis modo sub

nouo testamēto facere liceat qđ
olīm fieri sub veteri testamento
licebat. nō attendētis qđ in eu
angelio dēmin⁹ dixit. Nisi ab
undauerit iusticia vestra plus
qđ scabarū et phariseorū nō ita
bitis ī regnū celozū. Verū etiā
et si secularibz vna occasione li
ceret. religiosi tñ et claustrali
bus numq̃. qđ pfectionē vite et
sanctimoniā sūt pfecti. Memoz
sū qđ a layco vno simplicissimo
in cameraco pcepi. religiosi qui
dam pmissū ei non seruauerāt
veritate firmatū. Nō vidēs autē
qliter illos aliter excusaret dix
it. Isti michi mēdacter cotidie
qđ pmitūt infangūt. h̃ credo
qđ per abbatis sui licēciā men
tiant. qđ vsq; hodie illuc quan
do aliq̃s religiosus min⁹ vere lo
quit qđ pro puerbio retinet.
Salua res est. per abbatem suū
licēciōse mētē. **De vicio fal
situdinis vt phus dicit. nichil si
mulatio p̃huit. tenue est mēda
ciū plucet si diligenter inspere
tis. veritas autē ī omni pte sui
eadē ē. Numq̃ ī fastidiū veniet
veritas. falsa faciabūt. Simula
tione loq̃ et facere eiusdē ē vicij
qđ qđ facere turpe est loq̃ inho
nestū puta. Id agas vt omnia
facta dictaq; tua inter se congruāt
ac sibi respōdeāt. et vna forma**

passa sint. Non ē huius aīm⁹
in recto cuius act⁹ discordant.
Verbis turpibz et mēdacibz ab
stineto. qđ licēcia eoz ī pudēciā
nutat. Quātumq; magrus
et potens sis ī otēp̃tū vices si
mēdax fueris. Honorabit autē
iops. veritatis aīas. **Via h̃ mi
est etiam nō pollicitā fidem ser
uare. Mōstrabo tibi cuius rī in
opia laborent magna fastigia.
Quid oīa possidētibz defit scilicet
ille qđ vix dicat dū nemo ex
aīm⁹ sui sentēcia dicit suadetq;
h̃ adulābi certamē ē vñū aīcoz
oīum officiū. vna cura. qđ eoz
blandissime fallat. dic illis nō
qđ audire nolunt h̃ qđ audisse
semp nolent. Plenas aures ad
ulaciōibz aliquādo vera vox in
tret. Cū stricte autē mēdaciū
in libro de mēdacio et cōtra mē
daciū ad cōsenciū ab augustino
sumat legat claustralis et vide
at et excommunicatū librum illū
quē in patrociniū mēdaciū quē
dam maledictū fecisse cogitui
m⁹ respuat nec attēdat.**

**De subditis suspectis diligen
tior sit platoz custodia. Capi
tulum. xxvi.**

Queres de castis alias
esse sollicitas et diligē
tem custodiā adhibere

Hos utiq; prelatos dicimus et
proceres. Istis maxime vigilan-
ter incumbit ut si q̄ conuersacōe
suspecti sūt ⁊ prelatos callidita-
te delubūt arceant clauſtro vſ
ab alijs diligēcius obſeruent.
Qz si nec sic deprehendi poſſūt
deſacili zelus in oracōne magis
ſpirituales accendat ut diuino
adiutorio fiat qđ humano non
potest. ¶ Vidi fratrem in ordi-
ne regulari qui prelatiſ ſuſpe-
ctus de incontinenſia multa ta-
men ſollicitudine callidiſſime la-
titabat ita qđ in nullo penitus
poterat deprehendi. Cuidā; au-
tem de collegio viſio talis appa-
ruit. Vidit ipſum qui ſuſpect⁹
erat et alium qui bone conſcien-
cie credebat in clauſtro ſtātes.
q̄ ſubito conuerſi in arbores ut
in ſomnis plerūq; fieri ſoluevit
et in terram pſtati ipſarum ar-
borū caude membro pudoris fe-
mineo ligabantur. Quod ut il-
le vidit abbati retulit. Qui au-
tem merore reſpondit ambos illos
finem vite i luxuria ſortituros.
Qđ nō multo poſtvidim⁹ nam
vterq; ſcūs iſamis de mōſterio
ſūt p̄iecti p̄m⁹ tñ p̄mo alius mlt⁹
to poſt. Veridica enī dñi ſentē-
cia i talib; frequēter ex p̄ta eſt.
Nichil optū qđ nō reuelet neq;
abſcōditū qđ nō ſciat.

De iugo dñi ab adoleſcentia
portando. Capitulum. xxvii.

Quibus eſt earum adoleſ-
centia ab opa exeūt ſe-
miores itus operantur.
De operibus adoleſcentium vſ
manualib; vel ſpiritualib; ſatis
diffuſe dixiſſe ſuperius eſtima-
mus. Nūc autē exemplo euiden-
tiſſimo doceam⁹ qđ a ſeruicio cu-
ſti nulla p̄ſus etas excipit. Cū
p̄fectiſſim⁹ ille i regib; rex poſi-
as octēnis cepit fieri dñi et ob-
ſeq̄ mādatis ei⁹. Cū beatiffimo
viro iob ab infancā creuit miſe-
ratio et abyſſo matris egreſſa
eſt ſeum. ¶ Nec admiracione
diſſimili ſub noſtro nuper tē-
pore i thozouth opido flandrie
puer achā; annorum quīq; ho-
neſtiſ valde parentib; oriund⁹
fuit. qđ p̄mo viſis minoꝝib⁹ fm
tab; a parentib; ſuis lacrimis
multis obtinuit ut ipſorum ha-
bitu veſtiretur. S; cū hoc illi p̄-
mium qđ p̄uale viderēt. crede-
rētq; fm qđ in alijs pueris vide-
ri ſolet obliuione t̄pis ſimiliter
i illo aboleri. aiadūtūt parētis
et viani eoz oēs qđ ſerioſe puer
cepit conſuetudinē ordinis mo-
dis minifas obſeruare. icedere
nudipes. nudata ⁊ dura corda
precingi. argentum et aurum

sumope vitabat attingere. et in hoc articulo casus accidit mirus valde. **N**egotatores quidam ad hospitium patris eius hospitandi gracia declinaverunt. qui viso in tali puero habitu mirati sunt. et cum intellexissent puerum omnem vitare pecuniam. numum in vasis fido quo bibeant latenter imittunt. et cum modico vini puero potarentur. Qui ubi exhausto vino numum vidit exclamans horrificas piecit tentisq; in celum oculis et manibus cum lacrimis dixit. Tu deus nostri omnipotens qui in laus meum ordinem violavi. hic tremebundus expalluit. et quasi ad mortem tendens nigredo eius faciem occupavit. **Q**uod videns eius pater expavit. et currens appere sacerdotem adduxit. qui puero absoluto manum imponens. eum a dolore et peccatis mitigavit. **I**n platea puer sedens pueros vicinorum diebus solemnibus convocabat. et eos si distorti essent in moribus. si superbi. si ornati vestibus arguebat. penas inferni pro eorum excessibus proponebat. bonis vero pueris celorum gloriam promittebat. **I**nter eos docebat orationem dominicam scilicet pater noster. et quod bonum esset matris Christi in salutacione angelica et genuflexionibus deservire. **A**d has puera

convocationes et exhortaciones. senes etiam ipsi cum iunioribus concurrebant. et miro modo delectabantur in prudentia et responsione eius. patrem proprium iustitiam vel levem in gestibus aut ebriosum si quando videret ei opatiendo et quasi cum lacrimis arguebat dicens. **P**ater karissime numquam presbiter non in ecclesia dicit quia quod talia agunt regnum dei non possidebunt. **M**atrem quoque cum in sollemnitate quadam optimis scarletis et rubicundis vestibus uteretur. cum gravi merore corripuit in ecclesia contra consuetudinem dicens. digito quoque demonstrans ymaginem crucifixi. **I**nterere mater. intue te et videas dominum nostrum ihesum Christum in cruce nudum pendentem sanguine rubratum. et tu te in contumeliam eius vestibus scarlatis adornasti. **C**ave mater. cave karissima ne pro rubore vestium penas eternalis ignis incurras. **N**ec modo mater verbum filii non modicum exhortaciones vestes deposuit. et eis vestalibus ut ulterius penitus abnegavit. **S**ed quod miror. **I**mpossibile quod esset verbis unquam attingere. quanta dignitas moris eius. quanta in oracione sedulitas. quanta oculorum gravitas. quanta incedentis humilitas. quanta in loquente congruitas. **E**t hoc quidem

miabilius omnibus excedebat quod
 etas tamen et umbra exilii corporis
 puerum ostendebat. mores vero et
 gestus eius perfectissimi virtutis vi-
 rum in omnibus predicabant. **H**ic novum
 septennem impleverat etatem et con-
 summatum in brevi explevit tempo-
 ra multa. **P**lacita enim erat deo
 anima eius. captus est ne malicia
 mutaret intellectum eius aut fictio
 deciperet animam eius. **A**ppropinquans
 enim morti confessus est sacerdoti.
 sacramentum casti corporis po-
 stulavit. **S**ed cum hoc propter
 gratiam consilii vetitum ne in eta-
 te tali puero offerret sacerdos fa-
 cere non auderet. puer cum maxima ora-
 tionis gratia extensus in celum manibus
 dixit. **T**u nosti domine ihesu caste
 quod summum desiderium meum est te ha-
 bere. **P**etui te fecique quod debui
 et spero confidens quod tui precia
 non frustrabor. his dictis petes
 circumsedentes et flentes solati est
 et ad meliora provocans. inter verba
 exhortationis orationis et laudis spiri-
 tum deo reddidit impollutum. **N**ec
 mora. sine ulla intersticio habi-
 tus ordinis fratrum minorum tunica
 scilicet cum assuto capucio qui super
 eum extenta iacebat repente dispa-
 ruit. et non quam postea fuit visa.
Igitur post mortem eius cum ad
 sepulchrum illius stantes quidam
 de fratribus psalmum de profundis

dicere voluissent. nullo conatu
 nulla intentione hunc finire vel di-
 cere potuerunt. videlicet ut hoc da-
 retur intelligi nullis illam sanctam
 animam orationum suffragiis in-
 digere. **C**redo quod et idem michi ad
 sepulchrum illi contigerit et gratia.
Parentes vero pueri post mortem
 eius in tamen exemplum filii profecerunt
 ut omnia oblationem seculi deser-
 tes. per ordinem predicationis in autem
 cisterciensem ordinem. huiusmodi eisdem tem-
 poribus intraverunt. **S**imili devotio-
 ne et si non simili etate quam ad-
 ultus magis puer nobilissimus
 annorum. xii. in theutoniam pertransiit.
 hic filius comitis de flankenberch a
 matre missus est ad regem francie cog-
 natum suum cum eius filiis educandum.
At quoniam mos est maxime in alienis
 partibus operari sibi iuvare com-
 gaudere accidit ut dicitur puer al-
 bertus nomine beatus memorie fratris
 iordanum magistrum ordinis predica-
 torum natione theutoniam eo tempore
 pacius amaret et alios fratres
 theutonicos visitaret. **C**umque id se-
 pius et diutius faceret ex collatione
 sancti viri puero ceperunt terrena vi-
 les cere et placere celestia. incepit
 quod in re ordinem et apud magistrum
 iordanum occulte pro ordine pe-
 tere. **E**rat enim puer parvulus
 litteris hic magister inconstanter
 ducens affecit puerum ad regimem

coitatus sui. cuius solus puer legi-
gitim⁹ heres eāt. vt māfuetudi-
ne subditos gubernarē. potius
hōetabāt. fact⁹ ergo puer anno-
rum. xvi. p solēnes nūcios a ma-
tre mandat⁹ est. qñ ductur⁹ vx-
orē nobilissimā ⁊ coitatus gub-
nacula suscepturus. Pater enī
eius iam longa etate senuerat.
Dicit ergo puer militibz ⁊ ser-
uis suis. **E**am⁹ videre cōpatro-
tas nostros fratres ordīs prebi-
tatoz pifius anteq̃ recedam⁹.
Veniens ergo cū suis omibz ad
domū fratru. in clauī seorsum
magistru vocauit et fratres. qz
pedibz. puolūt⁹ dixit. **C**ōtestor
deū cōsā vobis qz hodie pat⁹ sū
mūd⁹ deserere. et vobiscū i ordīe
casto domino defuere. **Q**z si vo-
lētem respuitis videat ⁊ iudicē
ipse de⁹. ⁊ nō iulū ita a vob me-
um sanguinē patiatue. **N**ec vt
dixit puer magister fleuit. et
fratres attoniti in v̄bis ei⁹ ar-
tati sūt spīritu. ⁊ soli domino ne-
gociū cōmiserūt. **C**ōuocato autē
tu causam et v̄ba pueri diligen-
ter exposuerūt. et receptū statū
habitū ordīs iduerūt. **Q**uod
vbi suis inotuit planxerūt val-
de. ⁊ ad patriam reuē rumores
tristissimos pentibz detulerūt.
Cui⁹ pater senex assumpta copi-
osa multitudie venit parafius ⁊

cū filiū violēter extrahere cona-
retur. fere a nouicijs fratribz la-
cerat⁹ mēbratim ad patriā infe-
cto negotio ē reuſus. **E**āt au-
tem ea tempestate pifius archi-
diacon⁹ qdam theutonie specio-
sus forma pre omibz clericis ci-
uitatis theodetic⁹ nomine. nec
ab re pulcher theutoic⁹ cogno-
mēto. **H**ic qdē ex mēe dicti ado-
lescētis auūcul⁹ eāt ⁊ bat⁹ gra-
uiter cōsobrino. diu distulit vi-
dere illū. **T**andē aut cū repria-
re deberet. mādaui ei p clerū
suū qz ad videndū eū sequenti
die viret. **A**d vt audiuit puer
frater albert⁹ currit ad magi-
strū. currit etiam ad fratres
magis spīrituales supplicat omi-
bus. vt pro auūculi salute quē
hincetis diligebat dñm exora-
rent. **Q**uo facto venit archidia-
con⁹ auūcul⁹ eius. et in capella
ad colloqum cōfederūt. **E**t mox
obortis lacrimis dixit puero.
Quomodo hoc karissime facere
potuisti vt matrē tuam sororez
meam que te solū in filijs sup-
stitem habuit et me auūculum
tuū q te p omibz diligo deserere
potuisti. ⁊ nūc vt audio mater
tua pre tristitia moriē. **E**go au-
tem post ingressū tuū fere mo-
riturus elāgui. nec vmq̃ vllō so-
lacio releuabor n̄ vidē a te infra

anū. bacōmis licite ad seculum
 redeūtem. Cui puer cum mira
 oris grā rīdēns q̄at. Ecce triū
 ymaginū figure picte ī fenestra
 vitrea cōtā nobis. q̄nā sunt illi
 karissīme. q̄rū memoriā repre
 sentāt. Rā p̄pi q̄ m̄is sue et iō
 hānis osobrimī ei⁹ in ceteris pre
 dilecti. Ex hīs vere comicias q̄
 q̄ si cast⁹ dilexerāt m̄ez q̄ in t̄m
 ex passione cerneret cruciatu
 aīam ei⁹ doloris gladius p̄tūfi
 rz. consobrinū vero dilectū iohā
 nē euāgelistā quātūvltm q̄ cre
 dī potest doloris anxietate vide
 bat tū cū potens esset de cruce
 descēdere noluit p̄pter illosq̄ in
 cruce p̄stāt moriturus. A simi
 li me scias karissīme hui⁹ religi
 onis sancte crucē cū p̄po q̄ p̄ ip
 so p̄po dño ascēdisse. Et licet
 m̄ez mori videā pre dolore q̄ te
 karissīme piclitar. in cruce tū
 vsq̄ ad mortē immobilē p̄mane
 bo. Et hāc q̄dē si credis nū ascē
 des q̄ tu ne te mundi hui⁹ vt ce
 pit dānabil laborant⁹ inuoluat.
 Quid plura. Resolutus archidy
 acon⁹ ī maximas lacrimas cor
 de cōpūgit. osacēne stimul agi
 tur q̄ non valebat resistere spira
 tui q̄ ī puero loq̄bat. Sup hoc
 īstītat omcōibz iuuenis q̄ tādē
 ī paucis dieb⁹ archidyaconum
 flexit ad ordinē mīrate clero q̄

populo ātatis. q̄ tā subito leo
 minū aīam ad tātā hūilitatē ver
 ba pueri demuissent. Creuit au
 tem puer fē. Allet⁹ ī viz p̄fectū
 q̄ bonū q̄ vsq̄ hodie predicator
 nobilissim⁹ declarat. Tūc dñs
 papa episcopū maxime ātatis
 p̄ficere voluit. h̄ vir scīs resti
 tit mēorabili v̄bo dicens. Beati
 r⁹ q̄ let⁹ moriar fē ordīs q̄ v̄llo
 episcopi honore s̄limat⁹. Po
 nū ē ergo hōi cū p̄auerit iugū
 domini ab adolescētia sua q̄ cer
 uicem subdere leui sarcine. Hu
 casti.

De v̄tute castitatis. Capitu
 lū v̄tutū m̄uctauū.

I Regitas ē ātētis api
 bus corpis virginalis.
 Neq̄ enī v̄llo inter se
 cōcubitu miscēnt nec ī libidinē
 resoluūt. Et tū maximū filiorū
 examen emittunt. Et hoc max
 ime mirū fm lām videri potest
 q̄ v̄num ex abditissimis vacare
 secretis. Si hoc ergo ī minimis
 aīalibz repitit q̄d calūniatis iu
 dexnā apd cristianos v̄ginē pe
 perisse. q̄ hoc nō quēlibet hōiez
 sed castū quē messīāx misse cre
 dim⁹ q̄ v̄s dicitis esse venturū.
 Videas iudee castū natū q̄ non
 miretis v̄ginis partum. Obser
 ua lector q̄ nō biliter dicit. itē g
 tas ātētis ē corpis virginalis.

quare ergo de eas sicut et alia animalia non statuit misceri. Absolute credo nō ambigo q̄a et hominibz dare voluit virginitatis exemplū et resolui in libidinem extramodice euidenter ostēdere q̄ sit nociuū. Queri autem potest. cur in antiquo populo dei nō cōmendabatur integritas v̄ginal et nūc post aduentū cristī deserta heremi v̄ginitatis lilijs decoſat. Una ratio fuit p̄pagatio generis hūani et maxime populi dei. Secūda q̄a rudi ille popul⁹ ad lēi maledictā sterilem metuebat. Unde filia iepte v̄ginē se moriaturā expauit et a patre deflēdi v̄ginitatem suam t̄ps t̄m̄traum mensum postulauit. Beatissima vero virgo maria sup̄ quā requirit sp̄itus sapientie et intellectus v̄ginitatem deo prima om̄iū vult et sterile a fructu bonorū opey legis maledicōne plectendum ostendit. In alijs rei figura cast⁹ postea fieri nō habēti fr̄ais maledixit et acuit. S; et discipulis plane dixit. Omnis arbor que non facit fructū bonū excidet et in ignem mittet. Proinde nota q̄ v̄ginitatis dec⁹ cōtra illos q̄ p̄fecerunt nuptias v̄ginitati virginis matris necnon et eius filij virginis q̄ om̄is v̄uitis exēplar

est gloriosissime cōmendat. Et ad exemplū baptistā vide quo maior inter natos mulierū non surrexit. S; et apostolū et euangelistā iohannem q̄ de nuptijs specialiter vocat a domino. cui in cruce v̄go virgini cōmendatur vt liliū lilioy cristus nostra amore languidus ex vtraq; pte fultaret. Et beata q̄dam virginitas lilio compat. tū p̄pter cōdorem muerū. tū q̄a ex sex folijs repandis constat. vt cordi primo deinde quinq; sensibz corpis ab omni cōtagio illibatissime caueatur. Et bene folia ista repāda dicemus q̄d p̄minēs et apertum significat. q̄a licet om̄is gloria filie regis abint⁹ q̄ntum ad scienciam exigatur. tū q̄a dominus ī euāgelio iubet vt opa nostra ad exemplū luceāt p̄ximo rum necesse est vt cōpositio foſseca sensuū ad cōmēdācōnē virginē dignitatis cōminatissime famulet. Quod vtiq; de regina v̄ginū sanctus q̄dam eleganter afferat dicēs. Vic; maria etiam in corpe mulierū pulcherrima fuerit vtpote que cōcepit hne admixtiōe virili et peperit speciosum forma p̄re filijs hoīnū. tū ita cōminatissima fuit in moribus vt numq̄ eius decentissima pulchritudo quēq; etiam

facinorissimū luxu ad concupiscē
tiā saltē tenuissima temptacōe
cōmouit. et hoc p spū sanctū
cooperātem ī ea credim⁹ et fate
mur. quō enī aliter fieri potue
rit nō videm⁹. Igit⁹ lectōrē no
strū vt plene cōfidim⁹ non pige
bit de glōriosa v̄gine aliq̄b inse
rere lōi per q̄d et ad amorē ip
sius et dignam veneracōnez eius
sincerius accendamus. ¶ Iuue
nē fuisse ppe nostra tpa in ger
manie partib⁹ certa relacōe di
dicim⁹. Hic mortuis parētibus
p̄uoz cōsilio de p̄uatus heredita
tem preclaram ī ludo tesserozū
et tabernis tōlīter dissipauit.
Hic vagabund⁹ et miser p p̄ciāz
ferebat q̄ et si alias stultus ca
stitatē tñ corporis cōseruabat.
Quem q̄dā miles patruus ei⁹
nō modice miserat⁹ obuium die
q̄dam alloq̄tur dicēs. Male te
competit consobrine karissime
taliter oberāre q̄ clatus genere
probum virum et magnum effi
cere potuisses nisi te tal' īsania
rapuisset. Cuius verba cum qua
si muliebria iuuenis derideret.
subiunxit miles. Est ne aliquid
care meus quod p me facere tu
curares. Cui ille. Est utiqz. Cui
miles. Volo ergo vt glōriosam
dei gemitacem mariam salutes
quinquaginta vicibus omī die.

Cui cum cachinnādo respōderet
Hoc semel faciā et nō oī die. pa
trius insistit dicēs. Hoc te fa
cere omnib⁹ modis oportebit
si quando te oculis misericordie
sue glōriosa virgo respiciat et
pro tua miseria suum filium īter
pellat. Ad huiusmodi verba ānu
it iuuenis et recessit īde. Post
annū contigit patrum videre
iuuērem quem et si p̄missum
fuasset īterrogat. Et ille. Ser
uauī inq̄t et nollem me nullate
nus non obseruasse. si emissus
enim michi est q̄ ante īvanita
te mūdāna. Cui patru⁹ cū gau
dio dixit. Ergo īnsequēti an
no seruiciū tuū casti mata ī sa
lutaōibus duplicabis. Et iuue
nis. fiat inquit. Exacto autē se
cundo anno reuersus est ad pa
trum dicēs. Jam suffragante
matre xpi omīs recordia miser
tami mei stat⁹ euauit et firmo
benefaciēdi pposito voluntatis
mee constantia stabiliz. Cui pa
trius cum lacrimis dixit. bene
dicta sit pietatis mater. et tibi
quoqz karissime grācias et fero
q̄ salubri cōsilio credidisti. Ri
chil ergo restat mihi vt āno pre
senti p̄positum tuū fixū expiar.
et si dignū inuenero cōdignas
tibi nuptias procurabo tu autē
medio tpe auxiliatacem tuā ī

salutacōibz quinq̄gesime tercie
sedul⁹ honorab. **C**ōsentit iue
nis stabil⁹ iuētus est. **E**t euolu
to anno patruus qđ pmisit iu
ueni cōq̄huit nuptias. **E**t istau
rato cōuiuio ex vtraq; pte conue
niunt pntele positalq; mēsis ⁊
lotis maibus cū iam sponsus ⁊
spōsa cōmessua pntre cōsedissent
ex inopinato memor spōsus nō
dum se sponsionis debite saluta
tiones illa die gloriose virgini
occupat⁹ alias p̄soluisse. **S**epē
te surgens susuerat patruo vt
paululū iduciet ferula mīstrā
da. quo ānuente sol⁹ iuuenis in
trat thalamū soluit mēi casti
qđ voueat tanto deuotius q̄nto
se clementius p̄baueat exaudi
tū. **N**ec mora vbi extremā salu
tacōnē tercie quinq̄gesime iam
compleuit apparuit illi gloriosa
virgo. lucidior sup̄ solem tres to
gas in sua tunica. iuueni vnam
antecorē et duas laterales ostē
dens. **E**cce inq̄t salutacōnes tue
lēis aureis scripte q̄bus me in
tab⁹ quinq̄gemis sedul⁹ hono
rasti. ⁊ q̄mā in tuo corpe licet va
nus et vagus v̄ginitatem cōser
uasti. ⁊ mor te febas lenta cor
rumpiet ⁊ ad me die tercia sine vl
la carnis corruptione puenies.
Hoc dco gloriosa virgo dispa
ruit. **I**uueis aut egressus horta

tur ōnes letari epulari ⁊ gaude
re se vero appetitu comedē di de
stituti et ad p̄ns cū eis esse nō
posse. **S**ingul⁹ ergo ab mēsam
cōsedētibz et comedētibz iuueis
interū lectū ascēdit et facto p̄a
dio spōsam suam patruū et aī
cos in thalamū cōuecauit ⁊ eis
qđ sibi cōgerat v̄l dictū fuerat
intrauit. **M**ortuus ē ergo iue
nis tercia die vt p̄dixit. spon
sa vero eius nulli postea nubere
volens in sancta v̄ginitate per
māsit. **N**ec mir⁹ si i tabz quinq̄
genis beatissima v̄go a p̄dicto
iuuene se dixit p̄ salutacōnē an
gelicā honoratā cum in tpe gra
cie q̄si anno iubileo electa sit ⁊
effecta nobile trachiniū tanita
tis. **U**nde venerabilis magister
adā canoicus sancti victoris pi
hus cū in dictāda sequētia. **S**al
ue mater saluatoris aliū t̄gmī
v̄ficulū edidisset. **S**alue mater
pietatis et totius tanitatis no
bile trachiniū. gloriosa virgo ap
parens ei ⁊ q̄si pro honoris lau
de satisfaciēs cogitāti eidē sup
plex et altissime huilitatis cer
uicem inclinauit. **Q**uid iteāto
de triplici quinq̄gesima i saluta
tione v̄sus āgelicā aue maria an
no ab incarnacōis dñi. **M**cc.
li. cōtingerit referam⁹. **V**idi et
cognoui iuuenem in brabancie

partibus gñolum q̄ q̄uis esset
tōliter seculo debet? bñ tñ vir
gini marie deuot⁹ cotidie tres
dictas quīq̄genas ī salutacōib⁹
exsoluebat. **I**nfirmatus autē ad
extrema pduct⁹ ē. **C**ūq; per ho
ras diei plurimas mortuus iacu
isset reuixit subito et sorori mo
niali q̄ iux̄ sedebat īclinauit di
cēs. **S**oror ecce redij cito abuo
ca facias sacdotē. **H**ic itib⁹ om
nib⁹ presbiter abuoē et ī marīa
cordis leticia palā oib⁹ cōfitef
dicens. **A**d tribunal casti iudi
cis apt⁹ aī ī trib⁹ marie a demo
nib⁹ acūsarer feratq; deberet
sentencia contra me. pñssia mē
casti rogauit filiū vt ad corp⁹
reduceret locū pñie susceptur⁹.
Nec mora. factū ē vt rogauit.
Unū de pcās eāt. p q̄ damnd⁹
eāt. decime. q̄s de bonis et agris
meis subtraxerā sacdoti. **S**ecūdū
erat q̄ aī sodalib⁹ meis pisces
q̄dā religiosoz furtiue subtrax
erā. **T**erciū erat q̄ segetes et fru
ges pauperū aī canib⁹ venati
cis vagabūd⁹ destruxerā. hec aī
coram omnib⁹ loq̄ret q̄dam ex
mansuonarijs dixit. **E**t ait iqt
p damno isto extremo damnd⁹
bus eratis aī nos oēs illud vob⁹
puro corde remisim⁹. **E**t ille.
Hichi q̄dem vestra remissio ne
q̄q̄ suffecerat ad salutem. aī co

piofior essem vobis ī iniurijs re
fundendis q̄ vob⁹ michi ī iniu
rijs dimittendis. **E**t hec dicēs
restituenda damna x̄tin⁹ affig
nauit. sicq; disponēs vob⁹ et do
mū ī spe et pace mirabili spira
tū exalauit. **H**inc de ipso ve
riculo salutacionis angelice ali
quid specialius attollam⁹. **P**o
tissimum enim laudis eius illd
euangelium reputamus ī quo
eam decentissime paraniphus
gabriel honoāuit. **E**t hoc quod
dam a cisterciētib⁹ mirum pla
ne miraculum recitatur. **E**rat q̄
dam emerite milicie veteran⁹
q̄ seculo et si tarde renūciās san
ctum cisterciēn. ordinem intra
uit. **Q**uesit⁹ autē a magistro
nouitiorum si sciret oracionem
dominīcam scilicet pater noster
negauit se nunq̄ scire potuisse
contestans. **Q**uid plura. **F**it la
bor inanis vt discat. **E**t cum nō
posset precepit abbas vt saltē
illi breuem angelice salutacōis
versiculum inuolarent. **Q**uod
et si multo diutino labore factū
est tamen. **C**um enim ad exhor
tacionem magistrī sui ipsū ver
siculum iter prandendū ad vnā
quāq; buccellā fere ne obliuio
ni traderet tuminari ex frequē
ti et longo vsu tantū ī ipsa salu
tacōe mētis dulcedinē cōcepit.

ut cordi eius et oī sola memo-
ria matris casti tūq; alias ad-
uocat⁹ indelebiliter adhereret.
Contigit ergo ut post aliquāta
ānoꝝ circula veteranus ille de-
uotissime moreret et sepeliret^r
in cymiterio inter fratres. **M**ira-
tes. De tumulo eius nō multo
post a parte capitis arbor nasci
ignoti generis visa est cuius fo-
lijs lēis auris insignita. aue ma-
ria gratia plena notabiliter sin-
gula cōnebāt. **Q**uōd ubi notum
fit dyoclesano pontifici ad locū
venit miraculi radicem arboris
per effossionē diligētem scru-
tatus est et eam de ore vet. āni
illius cētum habere probauit.
Nō mora. ubi diuine ofisionis
arbutula debitum officium ex-
secuta ē in oculis omīū atuit et
defecit. **Q**uiaq; ergo matra
casti cupis esse deuot⁹ salutati-
onem istā frequēs et deuot⁹ in-
gemines. nec credo q̄cūq; ḡtius
illi vocalis laudis offerat. **P**ro-
inde fateor a me q̄situm q̄d i ip-
so versu salutacōis āgelice au-
dieret letius mē casti. **E**go autē
nichil ambigēs mox respondi.
letātē q̄dem audisse v̄ginē gra-
cia se plenā. secū dominū maie-
statis et se in mulierib; idest pre-
cunctis mulierib; b̄ndictā. s; in
eo mariā graulātius exultasse

p̄fido in q̄ audit fructū ventris
sui singulariter b̄ndicta. **Q**uid
mirū? Ipsa dilecto suo. et ab eā
cōuersio eius. **B**enedictū autē;
idest bono addictū. vel b̄ndictū
idest digne dictū dicim⁹ fructū
eius. q̄a ip̄e malo pene crudel^r
mōtis addict⁹. bono addictus
sedens i potiorib; patris. **U**nde
per p̄phetā dicit^r. **B**enedictus
omnis q̄ pepēbit in ligno. qui
v̄tq; cast⁹ fuit. p̄pter q̄d et de⁹
exaltauit eū sup omne q̄d ē. et
donauit ei nomē q̄d est sup om-
ne nomē. **B**enedict⁹ etiā dicit^r
q̄h bonus dict⁹ q̄a nemo bonus
nisi solus deus. et hoc essentiali-
ter ut in nomine eius oīe genu-
flectat^r celestīū terrestriū et in-
fernoꝝ. **Q**uocācs ergo castum
b̄ndicimus fructū vteri v̄gina-
lis bonū simpliciter vel bono ad-
dictū dicim⁹ et in hoc mariā po-
tissime credim⁹ ḡtulari. **P**roter
ea remiscor me adolescētulū ad-
huc vidisse piter et audisse pie-
temeāriū quēdam i hac senten-
cia s; nō per eadē v̄ba de mariā
cristi matre locūtū. **E**āt autē
inter religiosos quosdā spiritu
mire feruētes sermo mutus de
maria. **A**lius s; me uāgelīū luce
specialiter extollebat p̄. de iōsi-
tatem eius ubi in sermone āge-
li sit turbata. **A**lius prudēciam

ei⁹ et cōstāciā vbi seābandā se
audiēs modū cōcepōis inq̄nt.
atq; alius huilitatez vbi an al
lā se vocās cū tñ esset dñā āge
lorum gabriel assertiomib; obe
diuit. Tunc ille pie tēmeātus
obortis lacrimis auz applausu.
Et ego inq̄t meā dicā sentēciā
de dulci maria. Nichil illa stul
tus in creaturis iuenit. Cūq; i
hoc oēs pañter attoniti stupe
mus. an ignoātis inq̄t qd oēs se
re totaliter peccatores vbi post
lapsum surgere ceperint deum
vltionum ⁊ vniūsitatis dominū
formidantes ad matrem eius
quasi propiciatorium pietatis
confluunt et eam vt vere recon
filiatricem carius amplectun
tur. **R**ec mīz qā circa frequēs
ministerium satagere nō deficiit
donec p̄digos filios reconciliet
vite patris. **A**t illi clemētissimū
patrē sup se peitētes auz āgel
vt videāt exultātem fere post
modū reconciliatū obliu te
nerame nimiz i pñ patris oscu
la p dulces lacrimas resoluūt.
Aubias lector si micaris. auscul
ta. **V**erissime ⁊ exp̄tissime didi
ci. **Q**uid mīz mē. **Q**uid mīz o
bona dñā p oīa. s; popam⁹ est
ille. **D**ulcis per oīa tu. s; v̄etas
tui fruct⁹ oī suauitate iocūdiōz.
Qūto enim altior tanto suauior

fruct⁹. **P**lane et si pie tēmera
rius ille. tñ verissime dixit. nich
il i creaturis stultius maria pos
se iuenia. **B**emignissima mē
ne viro illi vel m i tuo assultu q̄i
tēmeātis idignetur. **N**ec dicēs
o dñā stult⁹ fact⁹ sū. s; me coegi
sti. quī ymmo xhemētior amoe
tui. **V**erū vt seriose loquar de te
inq̄ sancta virago nō te minus
deauit in reconciliatōez peitēci
um stultā dīci q̄ filiū tuū vt sal
uos faceret credēs quē paul⁹
stultescere patris sapiēciā p̄bi
cauit. **C**ert⁹ sū pia mē et dñā q
nullū i reconciliatis amicitie pa
teris detamentum cum erga fa
uorem tui remissiores existūt.
vt in amorē filij tui plenius tñf
fundatur quin potius omnimo
de tibi dulciores sunt q̄to illi
fuerant gratiores. **S**ed et il
lud referamus quod cetera valde
et indubitabili relacōe didici
mus. **I**n partib; lumbardie in
domo quadam fratrum predica
torum apud granum ciuitatem
de gloriosa matre cristi miracu
lum accidisse. **D**euotissimi fra
tres sub sincerissimo precere er
ga beatam virginem erat in ora
cionibus deuota et infusi sepius
lacrimis diuine cōtemplacōi va
cabāt. **A**ccidit aut vt qdam ma
gis sedulus secedentibus alijs

vel ab studiū vñ ad q̄etern dies
qñq; noctes cōtinuaret in preci
bus. **H**ic gloriose v̄gini specialis
sime deuot⁹ et supplex speciale
ab ea meruit solaciū obtinere.
et cōgīt vt eo solo ī ecclesia re
manente altaris aruitū luce io
cūdiffima circūfūdi et ei super
altare gloriosam v̄ginē cū ipsa
sua nobilissima prole īauditis
vultū et formatū scematibus
apparere. **S**up eos aut in modū
stellatū septē globi ignei radi
bāt. **H**ec vt vidit frater timuit
fantasma q̄p ī signū v̄tissime
visionis solacio miābili et intel
lectuali lumine replete. **D**ixit
ergo cū magna reuerētia cordis
et lacrimis. **O** gloriosa mater
et domina nō sū dign⁹ solus vi
dere que video. **R**ogo supplicite
vt si es v̄re mē casti vt sentio
appareas p̄ori nostro appareas
et totū cōuētū q̄ vīa sunt serui
tui et tue gr̄e feruētissimi dile
ctores. **H**ec vt dixit mē pieta
tis ānuit et toto cōuētū scema et
formā p̄orem aperuit. **E**t vide
lectōe miāculū cūctis seculis īau
ditum. **H**eferebāt fratres q̄ hoc
viderūt q̄ illa visio imaginaria
q̄dem fuit s̄ ex certis grossis et
circūscriptibilib⁹ lineamētis
corpis non cōstabat. **E**t autem
compacōne aliq̄ et h̄ p̄p̄a nō v̄ta

mur. cōpus illud apparet dya
phanū videbat. et tamē tā pro
ptiā tā excellēter egn̄ giā īgere
bat formā ocul⁹ ītūcū vt nich
il iocūdius nichil capabilius vi
dere posse a mōilib⁹ videretur.
Hec vidētes fratres crebrius so
lito precib⁹ et fletib⁹ īstebāt.
et orabāt benignissimā matrē
vt secūdo et tercio fratrib⁹ appa
reret vt si forte p̄mo dyabolica
fuit illusio. in noīe sancte et īdi
uidue trinitatis frat⁹ p̄cū ī
stantia fugaret. **A**t q̄mā nulla
casti cōuētio vñ matris eius ad
belial. secūdo et tercio fm formā
p̄aus dictā toto se cōuētū glori
osa dī genitrix demonstrauit.
Facta aut sunt hec in iūcio fere
ordinis p̄dicatōrū vt in tali et
tam speciali miāculo regina mī
sericordie sibi h̄p̄i debituū ordi
nē approbaret. **¶** **V**idi in brabā
cie p̄tib⁹ cisterciē. ordinis mo
nialē in qua cōūsa de iudaysmo
opus digne marie matris casti
gloriosius exercebat. **A**nnoꝝ nō
plene qñq; in domo pentū iude
orū abuertere cepit aīmo. cir
distictio nominū heret iudeoꝝ
piter et cristianoꝝ cū vnus vul
tus atq; loq̄le homines essent
vtriusq; gentis. **M**ira talis pu
elle discretio īherebat. tamē vt
postmodū tetulit auidi⁹ audiēti

cordi ei⁹ magis cristianū q̄ iu
dayū nomē. et specialiter btē
marie nomē letabatur audire cū
cristiani aliq̄d inuicē petere vel
iurare solebāt. **F**umabat autē sibi
utraq; asella panem de mensa
parentū ⁊ pueris occulte mendi
cis partiebat ut regādo sibi
marie nomem audiret. **I**n hijs
ergo de tēpore i temp⁹ mire p̄fi
ciēs ita sagaciter lactabat ut
neuter parentū aliq̄d sup cogita
tu filie adūtere poterāt p̄ audire.
Cōtingit autē ut parentes ei⁹ a co
lonia i louaniū brabantie opidū
cū filia deueirent ubi eūz succeſ
su temporis in domū cuiusdam
preclari p̄sbyteri magistri r̄y
neri noīe cum cristianis pueris
aduēisset et eā ex noīe nouis
set p̄sbyter eamq; venire libe
aus ad se frequētius adūisset.
interrogauit eam dicēs. **V**is ne
rachel karissima fiera xpiana.
Et illa volo iqt. dūmodo erudi
as me q̄d sit fiera xpiana. **T**ūc
p̄sbyter ut vir scūs mire gau
sus in spīitu sentiebat de puel
la futurū nescio q̄d diuinū. **E**t i
cipiēs a cōstitucōe mūdi cepit il
li scripturas exponē p̄ q̄s fides
cristi v̄l ipse crist⁹ h̄gificari pote
rat v̄l oīdi. **Q**uaz expōsitiōnes
ut ipsa met dixit ita itegro sen
su in illa etate sex ānoꝝ tūc ⁊ di

midij. discrecione spīat⁹ itelle
xit ut raro oporteret p̄sbyterū
rationem aliquam ita rare. **D**ec
etudicio fere per annū dīmidi
ū p̄durauit occulto abita. p̄ quē
furtive et oportune raptaz puel
lulā edocebat. **E**t vide amīatio
nis insignie p̄bi giū. **R**ūq; rach
el auditu verbi dei sciam pote
rat vel lassari cū tñ p̄sbyter ⁊
martha mistra ei⁹ mulier religi
osa et prudens valde ambo fre
quenter lassari sibi inuicem suc
cederēt in docendo. **Q**uid plura.
Mox ut parentes i filia ceperūt
aduertere cogitatum conuenien
tibus iudeis pluribus conue
runt in hoc ut missam filiam de
louanio vltm tēnū sponso trade
derēt arcius conseruandaz. **E**d
vbi puella cognouit p̄sbytero
cum lacrimis idicauit ut si illā
eadem nocte non raperet et cr
stianam efficeret. perditā esset
in perpetuum ⁊ confusa. **Q**uod
audiens p̄sbyter puelle prece
pit ut ad solitū auditum sūmo
mane veniret. **Q**uod cum iam
ctanter ānueret de vespere ma
tra ei⁹ dixit. **P**er me mater vo
lo ista nocte iacere. **Q**uod dum
simplex puella dixisset et diu
us tēnuisset m̄. consensit tādē
eidē super ceruical ad pedes su
os lectulū p̄cipiēs preparari.

Iacente ergo puellula vsq; ad mane et obliuiscēte penitus qđ presbitero p̄cedēti nocte p̄mise rat astitit illa glorioſa mē manā in habitu cābido sup̄ niuem et offerēs illi v̄gā splēdidā quā gestabat dixit. surge katheria et iter arape. gādis enī tibi restat via. **H**ec illa dicēte rachel v̄gam apprehēdere credēs de lecto cecidit et exclamauit. cuius clamore excitata matre et q̄rente clamoris causā filiaq; cauci⁹ dissimulāte mater p̄tin⁹ obdormiuit. **E**t rachel surgēs ad ocltū locū presbiter⁹ mox iuenit. **Q**ui leuē assūp̄it eā et venit ad mōsteriū qđ p̄tū dominaz dicē qđ erat ab leuā dimidiā dicte ville et gaudētib; cunctis baptizauit eā nomē katherine imponēs ei qđ vocata p̄us fueāt a casti matre. **S**tatiq; habitiū ordīnis induit baptizatā. **R**ec mora vt audiuit pater et amici eius qđ gestū ē cōsternati sūt. **E**t p̄ducē dominū tēte et p̄ episcopū leobienē. tādē p̄ papā honoriū datis maximis pecunijs laborabāt vt ifea etatem legitimā filia ablata p̄ntib; redderetur. **Q**ue si i domo p̄ntū vsq; ad duodennē etatē pseueāret in fide suscepta tūc iuste castiano nomini reddi posset. cogitātes

neq̄ssimi medio tpe ifantilem animū facilliter deflectere posse vt ad natua parentū vota rediret. **P**orū fraudulēta conamina pro chdolo multa magni et lēta vici pecūia suscepta seuebāt. pro quo presbiter supradict⁹ nō mobice tabulat⁹ solū castū et mēte ei⁹ que auctay fueāt hui⁹ facti multis lacrimis iuocabat. **M**ira res et vsq; in presens auctis secul⁹ iaudita. **P**etijt a presbitero ad ōnem citacōnē et iudicē se puella deduc. forsā inq̄t iudices flectenē etate et ad mei piaculū mouebūt. et factū ē vt petiuit et dixit. **E**t enī qđam die apud leodiū venit cōm episcopo clericis et magnatib; diuhs aduocatos et iudices tā et stāti qđ veridica ratione confudit et mouit vt vices vlulancū et clamancū aq; lacrimis pre stupore in ecclia sancti lambti a locis bistatissimis audiretur ita vt omnes manifestissime discerēt et viderēt in tā epili etate diuini spiritus sapientiā p̄ualere. **P**hic post ānos duos cessatū ēa litis iuris et aliud deceptōis tendicū lum prepatum. iuuenis elegantis forme iude⁹ cōduct⁹ ad hoc venit ad mōsteriū supradictū in qđ puella eāt simfaro aio baptisma suscepit. **Q**ui cū se fingeret

mīro modo ut puelle q̄h cognate
sue gracia et ueritatis loq̄ posset.
dicebat enim plus sup oīm ser
monibz michi cognate uerbum
salubrius imparet. **N**lla tñ ut
michi retulit iterius discerne
bat fictū ad fidem iuuenē acces
sisse. et ideo nec prece nec pretio
nec ulla obediētia flecti potuit
ut solū vbum iuueni loq̄retur.
Nec ut viderūt iudei misera cel
sauerūt ab illa. **I**uueis aut ab
vomitu ē reuſus. **H**anc postea
tāta ḡtia potui vidim⁹ ut nich
il ea serenius videri posset. **C**ū
qz nobiliū parētes cū multa am
bicōne venirent videre filias et
cognatas. hec cōm ymagine b̄tē
virginis veniebat et gracioso
vultu dicebat. **A**lie sorores n̄re
momiales a matribz et amicis
solatiū habēt et gaudiū ego au
tez paup̄cula pupilla et i bigna
ad te dñam et cognatā meā fidē
ter accedo. tu sola pre oibz esto
m̄i refugium et solamen. **E**t hec
dicētem q̄s dubitet eā a misera
cordissima pietatis matre sola
tio defraudari. **N**ō te decz o do
mina tuā carnē tuū sanguinem
spernere. de cui⁹ gñe ut rosa de
sp̄mis orta est. liliū de tribulis
glatu. **E**t qm̄ de iudeis sermo
exortus ē de cōuersione cuiusdā
iudee alterius rem nup gestam

mīabilem reſcām⁹. **E**āt i par
tibz theutonie mōsteriū vginū
quo bellorū euentu funditus de
structo ab dom⁹ parentum mom
iales redire cōpulsē sūt. **Q**uātū
vna pulcherrima agnes nomi
ne vbi ad patre militez redijt
abeo violēt⁹ et opp̄ssa mor̄ ip̄eg
nata fuit. **A**d partū ergo appro
pinquās anxia fugit ad deuia
et partu edito adē dyabolus in
specie mōchi q̄ se ei⁹ solitimum
cōtestās et oſciū facti ei⁹ dixit
ad ciuitatem et q̄h pre tristitia
et speiātem. **N**e tu karissima p
partū editū cū patre et parētibz
confundaris paruulū i stagnū
primū pice. si enim vixit la
tere non potest. **T**ūc mē mīro
certaminis pōdere fatigata tūc
post lacrimas post dolore vicit
erubescēcia mēnū pect⁹ et mor̄
paruulū subm̄sit i stagnū et sta
tū dyabolus ad mire tabescētez
de lore cōiecit. **Q**uīnt oīm femi
narū miserama qd nūc restat.
Melius est ut sine scandalo tui
et tuorū in grauiori mortis perī
culo. facta michi confessione in
aquā aqz filio te subm̄gas. **P**oc
audito iclamans mulier exhor
rescat et glorioſa vginē m̄ez ca
stī iuocat et tra dyabolū adiuta
cē. **N**ec moā vidit demonē cū fi
mo et fetore teterimo disparētē

et mox effusa i laudem matris
casti ad spem meliorē in pte
et lacrimis confortat. **V**enit er
go in primā ciuitati in et hēspi
no suscepto ab honesta matro
na locata est ab eadē cū quadā
iudea sam noie vt eius paruulū
enutaret. **M**ansit ergo annis
qñq; cū eadē iudea in tanta cor
bis casticia vt vix eam q̄s pos
set videre adētem. bis i pane &
aqua per ebdomadā ieiunabat.
Interū domine sue iudee de fide
casti et bonitate ac pietate ma
tris eius vt eāt femina prudēs
et eloquēs predicabat & sensim
cor illius vba edificatiā & effica
cia penetabāt. **C**uius hortatu
orationē dominicā & angelicam
salutationē addiscēs. castū et
matrem eius cotidianis precib;
inuocabat. **H**inc factū ē vt nu
tar ipsa quidam fratri ordinis
predicatorū nomine conrado con
fessa mitteret ad papā. **O**bten
ta ergo absolucōne ad patriam
est reūsa et accelerauit visitare
iudeā dudū dominā suā. **C**uā
illa gratulabūde valde suscipiēs
rogauit fessam q̄scere super le
ctū. **A**t vbi vespere iudeus venit
et cognouit hāc esse nutricem
q̄h in furā raptus suspectā eam
quasi perūtracē sue vxoris ha
bebat. **C**erte inq̄t male venit

huc ihibiatop. ista iā occidam
eam et mox extracto campulo
inuadit dormiētē et trā dicit
ei vulneā citra vel itra cor. **E**cce
viso iudea hōruit et itrans tha
lamum obserauit. **H**inc noctis
medio facto signo iudeus syna
gogā cū vicinis intrauit. iudea
autem post luctū obdormiēs in
sommis vidit glōriofissimā do
minā cū duabus puellis ab occi
sam mulierē intētam et ex tra
bus pīridib; quas ferebat vñā
quāq; vngume salutari i rēdiui
uū statū mortis vulnera reducē
tem. **I**ntuere lector. mirāre mira
culū. **I**udeus mane rēdiens oc
cisam feminā non iuenit. et de
batq; q̄ vxor sua cadauer mor
tū subterrasset. hoc idē de vi
ro vxor illuc scēte die credbat.
et super hac re nec q̄s alia p̄ re
quisiuit. **V**ix dies .xl. comple
ti sunt & ecce venit mulier per
egana iudeamq; et virū ei ex
parte agnetis occise officiofissi
me salutauit & abiit. **T**unc iude
us vxori ait. **C**uid est q̄ illa vi
uit? **R**ūq̄d occidi eam. **C**ui vx
or. **P**otens est inq̄t cast⁹ dē mi
nus eius mortuā suscitare. **E**t iu
deus. hoc est ait qd semp timui
q̄ te apastatā duceret in erro
rem. **N**ec moā. hec dicēs opte
hēbit vxorē & i thalamo duob;

annis reclusit obstructa. **H**inc accidit ut ab remotiora recedente iudeo vixit euasit et cum duobus paruulis tertium gerens in utero ad ecclesiam fugit et cum gaudio fidelium qui eam ditissimam et honestissimam nouerant baptismum suscepit. **H**anc postea duo filii eius adolescentes et una filiatum secuti sunt et fidem alacriter susceperunt. **M**anhit autem post baptismum cum filiis dicta dudum iudea in coloniensem diocesis mutato nomine uota gertrudis et inuenit agnem quondam nutricem suam ibidem manentem et de consuetudine eius inestimabili gaudio gratulatem. **Q**uesiuit ergo ab agnete gertrudis quomodo reuississet. **E**t illa mirata subleuit dicens. **Q**uare nunquam mortua suscitaretur. **A**d hec stupefacta gertrudis. **V**ere inquit vidi quod tenuit me us tribus vulneribus aultro perfodit occidens. **E**t ait. **N**ouent castus omnipotens quod in somnis tamen me vidiisse et non sensisse videbar occidit. **H**anc vero offensam vixit tui si mansisset precogitans omnibus insalutatis recedere festinaui. **R**ec mora. gertrudis apprehensa veste circa collum agnetis lacerauit eam simulque allicium quo induebatur ad carnem usque ad pectus medium et inuenit manifestissimas trauul

nerum cicatrices. **M**anifestata sunt hec archiepiscopo coloniensi domino conrado. **M**ortua est enim in maria penitencia et feruore spiritus. **A**nnus secundu[m] .m. cc. lxxv. eo tempore volebatur quo ipsa agnes a iudeo occisa est et per gloriosam casti matrem et virginem suscitata. **G**ertrudis vero supstes est miro fidei colore succensa. **¶** **N**unc quia de iudeis mentio facta est miraculum celeberrimum refert quod anno postquam ab incarnatione domini .m. cc. lxxi. factus est in villa theutonie forche nomine. **C**ontigit autem ut quidam malignissima vetula iudeis familiaris effecta puellam eis annorum vii. orbatam pareret unde ret occidendam. **H**anc igitur in secreto super plura parua lintheamina obstructo ore eius in omnibus fere iuncturis membrorum incisioibus vulnerauerunt maximo conamine sanguinem exprimentes et in ipsis lintheaminibus diligentissime receptantes. **H**anc autem post tormentum defunctam iudei in aquam fluidam prope opidum proiecerunt et super eam congeriem lapidum posuerunt. **T**ertia autem vel quarta die per manum erectam ad celum a piscatoribus est inuenta et in opidum deportata horrentibus et clamantibus populus ab impijs iudeis tantum flagitium perpetratum. **E**rat autem in

vicino marchio de babe q̄ mox
audito tanto piaculo puenit ad
corpus statimq; erectū rehens
tendit man⁹ ab p̄cipem q̄h
vindictā sanḡnis v̄l forte mise
ricordiam implorat. Post ho
tam vero dimidiā iterū se depo
suit defuncti more supinā. Abdu
ctis ad hoc spectaculū ip̄is iu
deis statim iterperūt om̄ia vul
nera corporis et in testimoniū
nephande necis copiosū sangui
nem effuderūt. Mox clamor vul
gī ad sydera tollit et in vindictā
zeli totaliter aīatur. Ex q̄bus ī
dicijis capta est vetula et cōiuncta
maxime cū filia ei⁹ paruula om̄
nia prodiderūt quia a puero et
ebrio extorq̄uerat. Iudei q̄
q; capta sūt q̄ in puellam man⁹
nepharias extēderūt. rotatiq;
et suspensi sūt cum vetula. duo ve
ro se mutuo iugulauerunt. Hec
nob̄ ordinis fratres predicator
repper⁹ et egibi⁹ sicut illi q̄ ī vil
la fuerūt post traditū quo hec
gesta sūt vāciter retulerunt.
¶ Hinc igit̄ vident̄ est cur iu
dei s̄m cōsuetudinē in om̄i p̄uin
tia quā inhabitāt xp̄ianū sang
uinē sūbant. Certissime enī re
peritū ē qd om̄i āno in q̄libz p̄
uincia sortes mittunt que citas
vel opidū xp̄ianū sanḡnē alijs
ciuitatib⁹ tradat. Constat qdē

ex sancto euāgelio qd pylato la
uante man⁹ et dicēte. mund⁹ sū
ego a sanḡne iusti huius. iudei
impijssimi clamauerūt. Hāg
uis ei⁹ sup nos et super filios no
stros. Sup q̄ b̄tissimus aug⁹.
in s̄mone quodam q̄ incipit. in
cruce. inuere videtur. qd ex ma
ledictōne patētū aīrat adhuc ī
filios vna facinoris p̄ maculam
sanḡnis vt per hanc fluidam ī
portune ples impia in expiabi
liter cruciet̄ q̄sq; se reat; sang
uinis xp̄i recognoscat penitens
et sanet. Preterea audiui quē
dam leātissimū iudeorū n̄is tē
poribz cōuersū ad fidem dixisse
quēdā q̄h p̄phetā eorū in extre
mo vite p̄phetasse iudeis. Cer
tissime nos inq̄t scim⁹ nullo mo
do sanari nos posse ab illo q̄ pu
nimur v̄re cūbissimo cruciatur.
nisi solo sanḡne xp̄iano. Quod
vbū cecī supbi iudei et impij ra
piētes induxerūt in om̄i āno. in
om̄i p̄uitia fūdendum sanguinē
xp̄ianum. vt tali sanḡne cōua
lescat. Et addidit. male inq̄t ī
tellexerūt verbū sanguinē intel
ligentes castiam cuius libz. sed
proius illū sanguinē qm̄ in sa
lutem peccaminū cotidie sūbiē
ī altari. quē q̄cūq; v̄m ouersus
ad fidē casti sūpserat vt deuit
mox sanat̄ ab illa maledictōne

paterna. **M**agistro richardo
noemāno viro p omnia lēato et
pio naritate cognoui. h et i scrip
tis cuiusdā fr̄is ord̄is predicatorū
in beluato legisse me meini.
Quēdāz i noemānie partibz vi
rū flagitiosū valde et ipiū fuisse
suis temporibz rapinis et cedibz
hoīm debachātem. quē inimici
sui i decliuo mōtis cuiusdā dep
hendētes āputato capite peme
rūt. **C**ui⁹ caput absisū trāco cor
poris i loco manēte in vallē sb
iacentem deuolutū est clamans
horribiliter p hec verba. **V**irgo
sancta manaba vñ cōfessionē.
hoc nō paucis horis incessanter
capite clamāte vn⁹ inimicōz pro
sacōte auareat in villā. **P**enit
ille. h appropinquare nō audēs
nisi relatū caput suo corporei cō
paginare. **Q**d vbi factū ē ad
ueit presbiter. sedit. et loquēte
capite compaginato cōfessionē
illius audiuit. **I**n fine ergo con
fessiois presbiter inq̄rit dicēs.
Miror in miāculo de te fr̄o sup
ōne miāculū qd audiui. **E**t ille.
causa inq̄t miāculi hec ē. **A**udi
ui adhuc iuueis qd q̄nqz quar
ta; feriā ā sabbatū i honore glo
riose v̄ginis marie ieiunaret. ve
ram cōfessionē aūq̄ ab hac vita
discederet matas casti p̄cibz
obteneret. hoc vt audiui i omni

scelestissima vita mea dictū ie
iuniū obseruauī. alterius boni
nichil aliud feci. hoc sac̄des au
dito miratus est et statim bi hoc
dicētem et contentem; absoluit
spiritū d̄iunct⁹ efflauit. **N**ota
ergo lector me nō credere esse re
gulā necessariā sup hoc et in di
ctis feriis ieiuniis efficacem q̄
q̄ gloriola v̄go in isto peccatō
tale voluerit miraculū d̄mōstrā
re vt sedulos dilectores suos iu
uādos a se et honorādos alius
cōprobarz. **S**cio tñ et cert⁹ sum
q̄ in multis dictum ieiuniū effi
caciā habuerit salutarē vt i fine
cōfessionē v̄rā haberent et ar
cius peniterēt. **I**n germanie
partibz circa annū ab incarna
tione d̄m̄i. **M**cc. xxix. glori
ose v̄ginis marie assumptio so
lemnīs instabat. **M**issus ergo
frater ord̄is predicatorū religi
osus et feruens valde ad stacio
nem quādam in dictā solēmitē
predicare. v̄it mane ad fluviiū
q̄ melius eāt loco stacōis et loco
frat⁹ et nō inueit aliquē q̄ eū in
naui tñsponeret vt solebat. **I**n
gustiat⁹ ergo non modice pre
dicandi tempore iam instante
nec locus erat transire per pon
tem eo qd finū amnis extende
bat. in castū et matrē eius fido
corde cōsus cū p̄ce supplicia capā

ordinis exposita; super undas
liquidas explicauit signo crucis
edito relesbit desuper et ficcis
omnimode vestib⁹ p'transiuit.
frater vero locus eius t'm mira-
culū amiat⁹ nec se q̄ ausus na-
uem ad t'ra'seūdū diu postmodū
expectauit et transiuit. **S**imi-
li modo frater eiusdem ordinis
predicatorū vir deuot⁹ et bonus
in anglia transiturus rogauit
in portu dominū nauis vt se et
secū in nauis locū reciperet prop-
ter deū. **S**i ille nec deū timuit
nec fratrem reuerit⁹ est. h̄ subla-
to velo nauigauit a portu. **T**ūc
frater angustiat⁹ gūiter. regēs
enī erat negociū t'ra'seūdi. post
oraciones et lacrimas fiduciam
mente cepit et ad sequendum
fratē locū exhortatus iter vn-
das p'fundi maris tinctis tantū
in sūma extremitate vestigijs
ambulauit. **N**ec moā. vbi nau-
ta retrosperit exhortuit et fra-
tres mor cum velocitate nauis re-
flecta suscepit. veniāq; petens
cū lacrimis indulgēciā impetra-
uit. **V**idi homines fide dignissi-
mū q̄ fratē eūdē ambulātem
in fluctibz vidit et michi ī mag-
na deuotione obortis lacrimis
enarrauit. **I**n ordie cystercien-
specialiter debito v'gini glorio-
se multa valde facta mirabilia re-

ferunt q̄ nōnulli ex eis p' scrip-
ta digna memorie tradiderūt.
nos tamen vnū qd nostro cōta-
git tpe licet forte cōscriptū sit
referam⁹. **F**onij claustr⁹ iph⁹
est nobilissimū atq; diuissimū.
Contigit aut vt ī obnubilacio-
ne celū tempestatem aenis gra-
uissimā minaret. que et facta ē.
Spatis ergo chorus cōitibus
vnde q̄q; per aera sequūt et ful-
gura. q̄ vt viderūt mōchi certa-
tim ad ecclesiam fugerūt vbi
cōuentu totaliter ī choro agre-
gato vidēt patre et specialiter
claustro piculū iminē. inheāt
altissimis v'cibz. **V**alue regina
misericordie. etc. **E**t cū venissent
ad illū locū antiphone. **E**ya er-
go aduocata n'ra illos tuos mise-
ricordes oculos ad nos auerte.
subito vhemētissim⁹ ventus ab
occidēte veniēs cū horribili fra-
gore tonitruī fenestras ecclesie
vitreas cū tanto ipetu totaliter
dissipauit vt ecclesia firmissie
solida corruere videretur. **N**ec
moza. vbi ī tanto discrimine sa-
tis p'terit⁹ quēt⁹ flexit genua
et illa v'ba antiphone cātavit.
Et ihesū benedictū fructū vn-
tas tui nobis post hoc exilium
ostēde. **S**tati ymago crucifixi q̄
media stabat iter chorū mona-
chorū et quersoz fratru quersa

ad orientem vsus chorū mōchoꝝ
reflexa est. **E**t ut michi a mona
chis dictū est oīa naturā pictu
re oculos aperuit et mox oīs tū
mox sublata tēpestas cessauit.
Quis ergo ī tāto miraculo non
obstupescat. **Q**uis non videat
et plene collaudet illaz misericor
die patronā et mēm q̄ speciali
pūilegio cūsto potest impare et
filio reconciliare miseros quos
nora pscipserat vt bñdictum
Ihesū fructū ventris sui illi ī sa
lutem oīdat q̄ ventur⁹ est repro
bis incōdenacōnem. huius fru
ct⁹ gratia mirū accidit qđ sub
iūgo. **E**rat frater wolter⁹ no
mine ordinis predicatorū de mey
senboꝝch vir nobil⁹ et religiosus
valde q̄ p̄bēda cathedral⁹ ecclē
ī treueri derelicta necnō et alijs
possessiōib⁹ magnis sub ānis
etatis sue. xvi. predicatorū ordi
nē ītrauit et itm sciētia et religi
one p̄fecit vt p̄or in multis domi
bus et lector ī ordine magnifi
cis haberet. hic a quodā p̄ci
pe īperij vocatus multa īstācia
venit vt ei ad salutem cōsuleret
et ei cōfessionē audiret. **P**rece
dēt aut nocte q̄ p̄ciapē de ma
ne auditurus erat meū ī thala
mo vno ī domo iacebat. **I**n tem
peste aut noctis salēto clama
re valide cepit qm ī somnis bñ

dict⁹ ihesus fructus ventris tui
quo mirati sumus panter et ga
uisi. **M**ane facto conueni secreta
us dictum fratrem quid sic cla
mans valide sompniaffet. **Q**ui
respondit. **I**n consuetudine in
quit duxi multis annis vt ī sa
lutacione angelica nomen ihe
sus abdam dicens. **E**t benedi
ctus ihesus fructus ventris tui.
Hinc nocte ista factū est vt ne
quā ille hūani generis inimic⁹
inuidens salutē principis quem
auditurus sum strangulare me
voluit et ego in solitam salutaci
onis vocem pauid⁹ exclamaui
et hec dicēs abcessit. **S**imile
qđ accidit michi aīz illam nobi
lem iuuenulam relictam frēde
rici filij comitis de vienna a seu
lo reuocassem et ad aīsterā. or
dinez adduxissem illaq; p̄mo
grauissimis demonum īsultib⁹
pullaretur vidi qđ dyabolus a
dextris eius stabat et eam ad
se fortiter trahere conabatur.
Ego autem ex aduerso stans et
eam a vōitu retrahere non va
lens clamaui audientibus fra
tribus qui mecum eant. benedi
ctus ihesus fructus vētris tui.
Nec mora iuuenula liberata
est et in ordine p̄stitit. tantūq;
profecit qđ abbatiſſa effecta est
et custos collegij virginalis.

Hic idem frater est qui nobilissimam illam puellam comitis de vienna ut postea dicemus ad statum vite perfectissimum adduxit et in miris et iauditis tribulationibus lacrimis et precibus diuinus ostentissima seruauit. **R**etulit quoque michi frater ordinis predicatorum de cuius veritate et sinceritate non dubito miraculum de gloriosa christi matre plane perfissimum. **V**ir quidam longo tempore deuotus deo ordine altercieus intrauit in quo et si diu sancte vixit tamē tandem dyabolo temptante deuit in peccatum cecidit et multis per hoc occasione scandalii dedit. **P**ro quo ut in illo ordine consuetum est grauissime tribulatus ad cor tamen cum amarissima penitentia rediit et se ad gloriosam casti matrem in precibus et lacrimis contulit. **I**n magno igitur luctu per tempus non modicum positus tandem die quadam orauit et captus in excessum mentis gloriosam virginem vidit et in brachio eius quasi lactentem puerum paruulum super omnem pulchritudinem speciosum. **C**umque videret per se matrem supplicatorem instabat ille se a peccato et tribulationibus liberari et ad gratiam prioris vite restitui. **S**ed cum puer quasi remittens vultum auerteret et mater contra puerum in al-

teta brachii parte transferret ut commodius vultui eius vultum sue benignitatis ingereret illeque iterum vultum auerteret et auersum mater frequenter regere tandem post miram et piam supplicationem euicit mater in filio et vultum eius ad placulum serenaui ut peccatum hominis ad indulgentiam et statum prioris vite ad gratiam condonaret. **Q**uid mirum. **M**arie enim speciali privilegio concessum est ut secundum prophetam vtrumque arguere posset et manum ponere in ambobus. **Q**uod in libro de natura rerum apte valde signatum est ubi dicitur quod in deserto ubi unicornus illud ferocissimum animal in mortem hominum grassatur atque feratū puella virgo relinquatur qui adueniens omni ferocitate deposita casti corporis pudicitiam in virginem venerat quod reclinas caput in sinu virginis soporat. **C**uius cornu ut vidimus in brugenensi ecclesia flandrie .viii. pedum in longitudine virgo manibus apprehenso flexibilē reddit et animo moderatum ita quod quisque capere et occidere vel ad spectaculum exhibetur. **Q**uid in unicornu ferocissimo animali nisi castum signatum accipimus quod vnice potestatis est quia non est potestas que appareat ei et potestas eterna que non auferet.

q̄ ante incarnationē puniendi in
celo i angelos ppter supbiā in
terra i hoies ppter iobediētā.
i sodoitas ppter luxuriā i filios
israhel ppter murmur siue cra
pulam seuiebat. Huic nullo au
dētē tradidere seuienti clamās
cōquerat ysayas. Nō est inqt q̄
arsurgat et teneat te. Et vide q̄
vere et q̄ recte cōq̄at. Neq; enī
hoc āgelus in celo nec sanctus
in terra presumpfit. sed illa pul
cherima mulierū maria virgo
stirpis dauitice i deserto mūdi
a filio dei mediāte angelo para
nīpho inuēta ē. cuius pulchritu
dinem v̄tutem et sapientiā et pu
bicitā casti corporis venerat⁹ ele
ct⁹ et in sinu v̄ginali v̄tera caput
alassime diuinitatis sue humi
liter inclinauit. in q̄ nouem mē
sibus sopoātus i tātū a sua fero
citate deflexus est et aim⁹ mode
ratus vt se capi permitteret et oc
cidi maib⁹ iudeoz. indeq; resur
gēs et ascēdens i celū ante cōspe
ctum paterni vultus et ciuitū sup
nozū in gloriā solēnis victo
rie qua cōtra demones tāūpha
uit ab ammiābile voluit specta
culum exhiberi. Et inde est q̄ nō
modo seuit vnicozn⁹ noster ihe
sus. sicut ātāq̄tus seuiebat. q̄q̄
et peccatores maiores nūc sūt
q̄ tunc fuisse pbanē. eo q̄ salu

tas uitas magis innotuit et fo
mes peccati p mortem eius mi
norat⁹ sit i peccātē. Si virgo
materq; ppter nos materno iu
re et fiducia patronali cornu illd
vnite potestatis obseruat vt ip
sos q̄sq; lōganimitate sua paci
enter expectet et nō vt olim mor
i scelere feriat deliquētes. Sed
q̄d conor florentissima v̄go pia
mē et dñā q̄d conor p̄leq̄ virtu
tes tuas. Si aucta mei corporis
mēbra et oēs gutte vitalis sang
uinis mei uerterentur in liguas
pocius tamen michi laudis tue
v̄ba deficerent q̄ exempla. Hic
de clāssima in personis virgi
nitatis dignitate fm̄ textus cō
sequentiam aliquā videmus.

Item in eodem capitulo.

Integritas est auctis api
b⁹ corporis virginali. Dicā
ergo illud et si a multis obioh⁹
audiatur. Multoz hactenus fu
it opinio vt si in mulieribus pu
doris sigillum integrum perseue
ret. habita contricōne et penitē
tia iam pacta. dicā tamē dēbet
et credi incorrupte etiam si ali
as corrupte sint et virginitatis
aureolā promereri. Qd ille incō
parabil scientie magister albe
rt⁹ frater orbis predicator et dix
it et scripsit. nullo mō debere vir
ginē reputari quā sopita sensuū

macōe in carnali delectacōe fluxus concupiscēcie polluisset etiā si sigillū pudoris intactū incorruptum et integrū cōseruet. **A**licui in seru virili q̄ illo sigillo caret neq̄q̄ v̄ginitatis dignitas habere. qd̄ utiq; dicere impium et absurdū. cū beatissim⁹ apostolus **J**ohānes euāgelista virgo sit elect⁹ a domino et pro eo inter ceteros magis dilectus. **T**eneamus ergo q̄a et in mulierib; et i viris dignitas v̄ginalis est et in vtroq; seru sancti aureolam merebū. **I**n mulierib; vero et si verecūdi⁹ p fluxū concupiscēcie carnalis aliq̄ in mēte corrupte sūt dū tamē sigillū pudoris a coitu viri itegrū p̄seueret habita otione et penitētia de peccatis cōsecrat et velati ab ep̄is q̄si v̄gines iure possūt. et hoc qd̄ fit ad idulgēciā pietatis ecclesie q̄ in casu verecūdie humane cōsulit et pudori. **H**inc p̄terea v̄ginitatis exempla q̄ nostris temporib; euenerūt ad exhortacionē v̄ginū disseām⁹. **D**e v̄ginitate aut loq̄tur beatus augustin⁹ dicens. **M**ulte q̄dem otarios conatus patrum suorum ignite ardore supni amoris supauerūt. **I**ustus est pater plorauit mater nō cōtrauit illa cui ante oculos v̄sabat speciosus for

ma pre filiis hominū. **H**ui⁹ rei exempla q̄ plurima q̄tū vnum sub nostro tpe qd̄ a nobili de go melin p̄p̄ cameāum accepi et pote q̄ p̄sonā nouit et vidit gloriosissimū refecim⁹. **I**n roma q̄dam sanctissima virgo fuit nomine iakelina. **H**ec soror nobilissimī et ditissimī comitis apulie sapiētia ac decore p̄stātissima fuit. que cū a fratre comite tradi nupcijs conaret assūpto virili habitu clā aufugit dirās ergo nūcijs per oēs vias frater comes eam īseq̄tur via q̄ fugiebat. **N**ullū aut effugiū soror videns ad obuū mare se cōtulit et crucis signo se signās i mari se ex alta rupe p̄iecit. **Q**uābi frater vidit eiulatu magno sorori de rupe clamauit. **S**uper omnia michi soror karissima cōtatis ad me cōstruā tibi mōsteriū ditatū copijs i quo libere seruias soli deo. **C**uis clamores v̄go sancta quasi surda aure p̄tāhens per āpla maris spacia procedebat. **E**t vide q̄nta v̄tus diuini mīraculi. **N**imirū natābi artis ignata ocul ac manibus in alū extensis quasi per arduū alula ret maris p̄hida tñibat. **Q**uo tñsito in desertissimis grece siluis tab⁹ āmis sub virili habitu sanctissio auidā seni h̄emite

seruiuit vt sibi spiritualem viuē
di modū plenius iformaret. In
de verens astutias inimici et ne
quicias ne se proderet feminam
q̄a heremita; erga se affici soli
to āplius aduertebat. fugit a
tra mare ī propinquis sicilie de
sertis et ibi super arctorem ad
iutorio cuiusdam fidelis vici ar
to valde constructo tugurio per
nouenmū latitauit. eodem sibi
vico ita elemosinam mīnistīate
vt numq̄ propter victum descē
dere cogetur. **D**ec postea ī ro
mam spiritu cogente perueit et
īnocentium papā tercium aq̄ oī
clero et populo ciuitatis seuerā
et audaci redarguōne pmouit.
Hic vict⁹ ei⁹ longissimo tpe fu
it. ter in ebdomada nullo adie
cto panem aq̄ comedat et su
per nudam penit⁹ terram eq̄ta
ceruice pedib⁹ req̄euit. Talia
et hīs similia de v̄gīnib⁹ facta
et gesta meo tpe si referre po
tius me tps deseret; q̄ exēpla.
Vidim⁹ enī plures filias comi
tum et baronū q̄ spretis nupcijs
in mōsterio vel congregacōnib⁹
virginum vitā; celibē elegerūt.
quaz̄ inter ceteras vnā filiā vi
ensis comitis vidi que ad p̄di
cacionē cuiusdam fr̄is ordinis
predicatorū walteri nomine ci
ius supra fecimus mentionem ī

audita cōstancia parētis euitit
vt spōso suo casto ihesu cū sor
tibus ordinis predicatorū ī val
le beate marie in dyocesi treue
rensi libere et seruiret. **D**ec enī
romanozū moderatoris neptis
et impatoris grecie consobrina
et achaie principis soror a pa
rentib⁹ et amicis p̄parabat nobi
lissimis nupcijs copulari p̄ quā
posset eatū posteritas sublima
ri. **I**lla aut̄ alias intendens sol
licitauit aīo matrem dicti loci
sorores iūseret. **Q**uorū vī ali
as cum militib⁹ et familia m̄e
intenta filia vt prius ordina
uent vocatis in capitulum sor
tibus votum religionis fecit ha
bitum induit et impositum res
ponsorium. regnum mundi ip̄a
met inchoauit. qd̄ conuētū leti
simis vob⁹; p̄sequētē audit ma
ter mirat̄ concētum repētine le
ticie. **M**ittit vnū ex suis videre
qd̄ esset. renunciat ille beatissi
mā volepda; habitu sacra ordi
nis insignitā. **Q**uo audito mē
attonita; accurret t̄pe filiā fur
būda. **D**ec cūctata emunitatem
loci violēte ifrāgē aptā sc̄ā ad
duxit et ī palatio viēnēsi artifi
me custodie mācpauit. **E**t vide
quali cōstancia viciat. **C**ibis
tantum regularib⁹ sc̄m ordinē
contenta alios comedere nulla

cogi violēcia poteāt. alia q̄ sta-
tuta ordinis a q̄bus corpus vel
animus arceri non poteāt vigi-
lantius obseruabat. Detracto
tamē illi habitu ordinis violen-
ter coloratis eam vestibus in-
duebant. Nuditatem enī pati
v̄ginalē pudiciā nō decebat.
Quid moror verbis. Per ep̄os
abbates et prelatos et per alteri-
us p̄fessionis moniales et reli-
giosos diuersi generis tempta-
bat nec tamen infra tēniū vel
ad reditum seculi vel saltem ad
lariceis vite ordinē. animū ei⁹
conuertere potuerūt. Dicebat
enim verbis inuens apostoli.
In ea vocacione qua vocata sum
immobilis p̄maneo. Patres
igī et amici a reuocacōe illius
finaliter desperati eā redire ad
dictū locum et ordinē p̄miserūt.
Vbi tantis exemplis vite fulgē
vt nulla in ea deesset virtus dig-
nitas videat. **¶** Vidimus et illā
quā minus iuste extremā poni-
mus filiā ludowici regis f̄ncorū
sororē salicet deuotissimī regis
ludowici qui felicissime regnat
ad p̄sens. hec desp̄sata filio
frederici cōrado romanozū ipeā
toris in v̄ginitate p̄manere in
nuba p̄relegit q̄ soli deo vacās
adeo cōtēplacōi data et v̄tuti vt
nulla ei cura in vllis t̄āhitorijs

videat. **¶** Et et ip̄ius frater quē
dixim⁹ rex deuotissimus ludowi-
cus it̄m āplectit̄ v̄rginee dig-
nitatis pudiciā olectantes vt
parcius collegent maximā m̄l-
titudinē beginaz vt se i hūilita-
tis obsequijs exerceat et salute.

De fuga peccati contra naturā.
Capitulum. xxix.

Ades inter se nullo con-
bitu miscetur. nec i libi-
dinem resoluūt. Sapiē-
ter et bene v̄ba distingit. Coi-
tus et si est naturalis maris et fe-
mine tamē ad fornicacōis vel
adulterij p̄tinet malū. Resolu-
cio vero in libidinem inaturalē
vicij t̄agit camē. Et hoc fit du-
pliciter vel per se vel per aliū
q̄d fel dici potest omniū pecca-
torū. Et q̄dem de demonijs mai-
bis in diuersis libris expositorū
legit i libris augustini sup ge-
nesim cōtra manicheos et alijs
multis locis. De demonibz vero
sucas me nūq̄ legisse reperi.
Et in hoc notat q̄ viciū contra
naturam demonibz est etiā vere
cūdum. Q̄d glosa velle videt̄
super illū locum ezechiel. xix.
vbi dicitur. dabo te i manibus
palestinorū idest demonū qui
etiā erubescāt de via tua sceleā-
ta. viciū contra naturā itelligēs.

Nichi per plures annos in episcopatu cameracensi vices gerenti episcopi in confessionibus audientis. quedam mulier cum maximo merore et pudore se confessa se assuefactam hoc scelere in loco laqueatus. demonemque inter se et parietem cum cachino clamantem audisse. h. h. h. interiectiones signis indignatis. Quam voce confusa mulier eadem hora currit ad me et benedictione absoluciois accepto. penitentiam etiam ultra quam statui amarissimam egit. **S**ed et aliam per idem fere tempus audiui vocem quam cum multis lacrimis in confessa fere se in communi vitio polluetem audisse vocem demonis et dixisse. Age misera age quod agis bene tibi solue in proprio quod nunc facis. Nec multo post ubi mulier confessa est et a peccato reliquit ex furore maximo mortem iuravit. et quod si per penitentiam non explevit in purgatorio dicitur penam exsoluit. **R**icharda quidam huiusmodi nephandissima vetula fuit quam multis annis in monasterio degens nichil tamen religionis in eo commisit se autem aversa. immo tanto erat deterior quanto magis professam fuerat sanctitatem. Mortua ergo in claustrum sepulta est. Nec mox se quatuor nocte scropham nigram cum porcellis. vij. coloris eiusdem visa est manifeste intrare claustrum vetu-

lamque sepulcrum effodere et membrati corpus miserabile laniare et viscera eius longo tractatu per claustrum abitum dissipare. Quo facto cum porcellis scropham disparuit et post se feda vestigia dereliquit. Et non tamen valde ac mirandum est quod non nulle ex mortalibus claustra scropham cum porcellis videre non poterant. sed grunitionum eorum clarius audierunt. Certum quidem est quendam oculos esse minus habiles demonum fantasmata cernere. aliquando vero natura plucidos ut eos possint demones assumptis corporibus non latere. **V**enerabilis bonifacius quondam lausanensis episcopus nunc rector in theologia parisiensis tunc et multis alijs retulit quendam clericum se in confessione audisse qui malo assuefactis visu se contrectationibus illicitis ad libidinem provocabat. Pro nephas auditu et vide quod sequitur. **U**bi hoc semel ut erat solitus attente taret manu inter cuncta loca virilis membra colubrum apprehendit. quo in facto horrore percussus ab confessionem mox peruenit et in multis lacrimis penitentiam agit. **A**ristoteles in libro de animalibus auctor est quod dicit quod nullum animal eiat extra semet nisi homo et in hoc ordinacioni nature contrarius plures quam peccat. Hoc tamen

malū iheronim⁹ esse dixit vt p
eo filius dei multo tēpore distu
lerit incarnari. Hoc etiā tm ē
vt augustin⁹ dicat. deo nature ī
carne veniēte omnes hostes na
ture. sōdōmitas itelligē. morte re
proba et subita perisse. **A**d
lescēs adhuc sobalē habebā in
scōl paraliū studiorū carū valde
pudiū et bonū h̄ heu postmodū
a magistro quodā suo per hui⁹
crimen vich̄ deprauatū. **A**dmo
nitus aut per me et alios amī
cos et familiāres suos cur ipse tā
te nobilitatis vir talis turpitu
dinis infamiam pateret. **C**essa
uit ille plures h̄ semper itez in
p̄stima labebat. **A**d hūc euentū
damnabilē res miranda pueit.
Venerūt ad eū in ciuitatem in
qua eāt canonicus viri nobiles
osanguinei ei⁹ et apud eum hos
pitati sūt cū multo seruiētiū co
mitatu. facta aut cena cū se loca
tis hospitibz iuuenis sopori de
disset clamare cepit et auxiliū
fortiter inuocare. **A**d domini er
go sui clamorem clientes turba
ti surgūt et racionē nullā in ei⁹
clamoribz iueniūt. **A**dūtes
tū canonici decanū accerhunt.
Conat⁹ ille veniē ad lāilū resi
det clamitātis. cōfiteri peccata
iuuenē adhortat et diuinū non
hūanū cōsiliū inuocare. **D**ec cū

de cam⁹ ei magnis vocibz iclama
ret. tandē post biutnam de cam
clamat⁹ vocē eū terribilibus
ocul⁹ isperit dicēns. **V**e illi q̄ se
duxit me. **A**d qd̄ super me diu
nū auxiliū inuocabo. **E**cce iā vi
deo patulū infernū. p̄ntes demo
nes et ad rapiendū me terribi
liter ihiantes. **C**ū qz̄ ones. se vt
poti⁹ signaret cū lacrimis icla
marēt ille quasi nichil adūtes
claus⁹ ocul⁹ auertit faciē et cū di
uis clamoribz animā exalauit.
Simil in vicio qd̄a de ep̄atu
cameacēn. cum sacerdotē suo ac
cedens ad me rogabat vt cum
absoluerē. quē reciduiantem p
annos plurimos al solueā et pe
nitenciā ei iunxeram salutarē.
Quem cum ad dyocē sanū eī m
mittere vellē quasi grauius affli
gendū a sacerdotē rogat⁹ sum
vt tali cōdicionē absoluerē peni
tentem. vt flexis genibz coram
nob̄ rogaret dominū vt si post
modū reciduiaret ī scelere eum
mor̄ diuina vindicta puniret.
Consensi ergo condicōni et heu
michi misero qz̄ cōsenh̄. mor̄ il
le flexit genua et vindictā in se
reciduiatē precatus est. **A**bsol
ui eum. recessit gaudēs. **S**z̄ fe
ria tertia ā quarta post pascha
istigante diabolo passus est re
ciduiū. mor̄ qz̄ horrafice clamās

vidicta dei sup me vt in postea
sacdos retulit amarissima mor
te multat⁹ est. **V**idi ⁊ quēdā
huius vicij nephādum virū de
q̄ michi vir boni testionij pres
biter referebat q̄a cum ille per
viciū pratum ante ⁊ presbiter
seque⁹ inueitestigia preeūtis
in gramine q̄si igne cōtacta ma
nifestissime palluisse quē ⁊ nos
postea pcepim⁹ p̄vita scelerat
sima morte turpissima perhisse.
Nullū enī peccatū tā sepe dñs
reproba morte cōdenat. **D**icit
nōnulli ⁊ vere credo q̄ nullus ta
lis vicij postq̄ t̄ps vite mōrl
casti qd̄ ad annos fere trigita
tres extendit i scelere pseueris
excessat. n̄ speciali miāculo re
demptoris poterit liberā. quod
frequēter in eo pbauim⁹ q̄ in
octogenarios ⁊ cētenarios isto
crimine p̄fessionē iueim⁹ irre
titos. **Q**uid mirū. **O**mne tēp⁹
quod cristus vixit mox discipli
na fuit. **Q**ui ergo sp̄eto tēpo
re qd̄ ad penitēciā abilissimū i
dicat aīe⁹ nature q̄ crist⁹ est ab
hostilitate nature cōtra neglex
eat. vix vniq̄ postea sine diffi
cultate p̄maria ab hoc scelere cō
tinebit. **E**tē mēorie magister
petrus quōdā cantor parisiē.
quidā in noto narrauit se vidisse
locū i gmine vbi de vespere qd̄a

clerici hoc vicio ifecti cōfidearūt
de mane oībus circa locis abun
tissime rore ifusis. sine vlloro
q̄si sceleris cōsū sic assimū in
ueisse. **I**n i libro sapiēcie ap̄ te
satis de sōdōma dicit. **I**n t̄stio
mū inq̄t neq̄ae fumigatunda
constat deserta terra. et hoc iu
ste i gente que ita exarsit. i sic
citate etiam illa loci illius q̄ ex
pers mansit a rore sterilitas de
signatur. que fit in tali vicio gē
tis ipie. **U**nde psalmista. **E**rra
uerunt ab vtro locuti sunt fal
sa. quia vix perfecte et integre
tales ostent. **I**n ille vir fortis
simus iudas q̄ tot victorijs fue
rat insignit⁹ deuictis ad dexte
ram hostibz. sinistro cornu cui
bachides preerat cōtat⁹ ⁊ occi
sus. **S**ic multi confiteri volen
tes de peccatis cōibus et assue
tis audacter se expediūt ostēten
do. **E**t cū ad iustitā peccata si
cut sūt inaturalia venciūt pūdo
re erubescētie p̄uio segmiter
obruūt. **U**nde bñ sōdōma it̄p̄
tatur muta. q̄dū tales sūt mu
ti spūs s̄cis ad eos it̄rare non
potest. **Q**ua ap̄ter **J**ob dicit.
Nō parā oī meo s̄ loqr̄ i tri
bulacōe spūs mei ⁊ cōfabulator i
amantudīe aīe mee. **Q**uid aut
⁊ p̄hs de cōfessioe p̄cōz videat
dicere in mebiū proferam⁹.

Proximū ad innocentiam tenz
locum. verūda peccati confessio
Bonū narrare. vigilāis ibi
tum est. et vitia sua confiteri. sani
tatis indicium est. Non pdest la
tere peccatū b. q̄a si latendi fa
cultatem hnt fiduciam nō hnt.
tuta esse sceleā non pnt. **M**axi
ma enim pena peitentiū ē pec
casse. **N**ec ullū scel⁹ licet illud
fortuna excoenet. suis muneribz
impunitum ē. q̄mian scelus ī sce
lere supplitiū est. **A**liquē ergo
habeat oīs homo secretū quem
vereat. q̄ scius sui secreti sit. cu
ius auctoritate secretū corrigat
si eruit. **T**ales solat et aiat
ad audaciā vir ille avarissim⁹
et hūanissim⁹ **A**ug⁹. **Q**uid inq̄t
erulesas o homo confiteri pecca
tor. sicut et tu ego sum. **C**onfiteri
ergo homo hōi. peccōr homo ho
mini peccōri. **Q**uid times confite
ri. homo sū. hūanū a me nichil
alienū puto. **Q**uid times confite
ri. **I**d qd per confessionē scio mi
nus scio qd nescio. **C**onfiteri
times q̄ nō confitendo potes esse
ocult⁹. **E**lige qd vis si nō confes
sus lates. inconfessus dānaberis
Ad hoc enī de⁹ exigit confessionē
vt liberz huilem. **A**d hoc dānat
nō confitentem vt puniat supbū
Ergo tristis esto aūq̄ confitea
ris. confessus exulta q̄a iam sana

ris. **I**pse est iudex tuus p̄tector
tuus. **P**rovidet enī et p̄uenit fa
ciem ei⁹ in confessione p̄pter quē
et per quem confessus est agz cau
sam ei⁹ et defensor est peitentis
et impetrator venie cōfitentis.
confessus ābula securus et exulta
iam ī via. **N**oli tēre iudicē. ad
iutor tuus iudex tuus. **A**ūq̄ el
ses confessus iuermisti saluato rē.
Impū te q̄huit vt redimeret. re
demptū deseret vt pbat. **A**peri
as in confessione peccōr os tuū ne
claudat sup te puteus os suum
Et nō q̄ puteū dicit infernū
hic. **Q**uid hinc nēis t̄pibz acci
derit audiam⁹. **E**rat in villa
brucellēsi brabātie sacerdos q̄
dā vita et moribz plurimū inho
nestus. **H**ic gule et luxurie dedi
t⁹ nichil fere videbat aliud me
ditari. **P**ost finē ānoz paucorū
postq̄ presbiter fuerat ordiat⁹
iusto dei iudicō impremeditate
defict⁹ est. **N**ec multo post qdā
presbiter cōmēsalis eius et soc⁹
cum crepusculo noctis viā agerz
extravillam audiuit miserabili
lem vocē q̄si de sub terra clamā
tis et plangentis. **C**ōsternat⁹ au
tē presbiter q̄snam esset cuius
vocē audiret cruce se designans
inq̄t **Q**uis es tu. **E**t vx. ego
inq̄t sum ifelix ille socius tuus.
Et rursus presbiter **Q**uo inq̄t

tibi ē. q̄re de hūmo eloq̄u tuū.
Cui ille dato rugitū magno ym-
 mo maxio. **D**e inq̄t michi v̄ v̄
 q̄mā clausit sup me puteus os
 suum. **E**t cū q̄h p̄migerō volatu
 v̄r plangentis d̄ferret in lon-
 gū audita est. **M**irabilis tñ in-
 telligas ipsū q̄ hoc audiuit p̄s-
 biterū in nullo p̄orsus vitā mi-
 seā correxisse sed obijisse morte
 turpissimā. q̄ feda neq̄ssime cō-
 uersacōis vestigia postea reli-
 quisse. **V**idim⁹ quēdam tamē
 multaz beliciaz et possessionū
 p̄s biterū q̄ p̄oris audita dāna
 cōne p̄s biteri oīa pemit⁹ radu-
 ca dimisit et religionē cisterci-
 intās bñvixit et obiit. **N**ō et
 go q̄a illi ad cumulū dānacōis.
 et isti ad vitā correctōis res ista
 cessit. **V**ideāt itaq; fidelīū et po-
 tissime claustralīū apes ne iter
 se coitu misceant. **I**nductū enī
 gnale diluuiū tpe noe legīt su-
 per terrā eo q̄ filij dei filiabus
 hoīm miscebātur. **E**t ecce plus
 modo sit vbi nō solū filij dei fili-
 ab; hoīm s; etiā filiab⁹ dei q̄d
 gūius ē. sic religiosi sc̄is religi-
 os miscent. **D**eu vidim⁹ et hoc
 frequēt q̄ q̄daz s̄m v̄bū aposto-
 li ceperūt spū et carne cōsummati
 sūt. **V**oluerūt q̄dem et v̄tinā bo-
 no modo filias facere spūales et
 eas fecerūt postea cōubinas.

Ecōuerso nōnulle femine ex vi-
 ris spūitales filios facere volu-
 erūt. que postea carnales ma-
 tres effecte ex filiis s; ūalibus
 carnales filios peperūt. **D**e
 cōubitu ergo talīū michi narā-
 te sanctissima abbātissa ordi-
 cisterci. q̄d moderno tempore
 in burgūdia accidit v̄ldeam⁹.
Presbiter q̄dam noīe tñ san-
 ctus et cast⁹ moīalē quādā alci-
 oris ordi sub religio-
 nis specie parabat. **R**acta er-
 go occasione cū socia seniore iu-
 uēcula moīal p̄s biteri visita-
 uit. **P**ost lautos aut cibos et
 potū imodeatū momiales i loco
 vno et p̄s biter i alio q̄ue-
 rūt. **M**ane facto vetula moīal
 socia iuuenulā ad matutinorū
 executionem officij misa est ex-
 citare quā cū strepitu primo q̄a
 silēciū tenebat deinde pulsacio-
 nibus vt attemptasset nec p̄se-
 cisset. surgēs q̄sui socia nec i-
 uenit. **T**urbata ergo cū tota fa-
 milia moīal. cū factum p̄e con-
 fusione celare vellēt nec possēt.
 cū horreze et sc̄dalo multoz. si-
 cut iuenta fuerāt aboz s̄p cada-
 uea sūt sepulta. **S** et hic potest
 q̄a si miāculose a naturaliter fa-
 ctū sit q̄d narrauit. **E**t cū deo.
 et miāculose et naturalit. **M**iracu-
 lose ad exēpla fā detestabil vt

vitae ē. **N**aturaliter q̄a p̄e mi
nio ardore libidinis ī ipso lūpū
et delectacōne coitus. nimie ex
hauriūt spiritus animales. et cor
nimie dilatatum. reclusionē nō
recipit subitis motibz intercep
tum. **Q**uid aut de luxuria et tur
pi amore et ipudicia phi senti
ant audiamus. **L**uxurie hoīnes
debita voluptatibz se imergūt.
q̄bus in consuetudinem adductis
carere non possūt. et ob hoc mi
seramī sūt q̄ eo pueniūt. **V**e
ill' que supuaria fuerant facta
sūt necessaria. seruiūt volupta
tibz non inuita. et mala sua qd
maloz vltimū est diligūt. **T**ūc
aut cōsumata est infelicitas. vbi
turpia non solū delectāt s̄ etiā
placent. et definit esse remedio
locus vbi q̄ fuerant vicia mores
ferunt et non sūt. **R**ecessit est
enī vt in immensū exeat cupidi
tas. que naturalē modū tñsilit.
Nlla enī habet finem suū. iam
aut et ex libidine cetera sine ter
mino sunt. **C**onsiliata nisi turpi
tatione turpis amor nō potest.
Et si sedum. delectacōis tamen
cōmodū luxuriātem sequit. cōsi
liatē vero turpia nullū. et hoc
turpissimū iudico. **Q**ūto enī in
honestior luxurie turpitudine pre
dicatur. tanto honorificior pu
dicie castioria cōprobat. **E**st

aut pudicia virorū ac mulierū
p̄cipuū firmamētū. cuius no
minis respectus. sincerus iuue
tutis flos per manēs. qua a sto
de matamoialis scola cōsētur.
Due voluptates sunt gustus et
tactus hoībus cōmunes et bestijs.
et ideo ī pecorū numero habēn
di sūt q̄ hīs femininis volupta
tibz deseruiūt. **P**ū qdā stolidus
audiēte pictagora diceret. malle
se cū mulieribz q̄ cū p̄ his cōsila
ri. **E**t si iqt ī cōno q̄ in flora
bz volutari malūt. **E**t qm̄ ab oēz
terminū semp via dirigis. de
vīs per q̄s ad fornicacōis lap
sum iprobe pueniūt. laudis
seamus. **E**t hec via p̄ima ad
fornicacōnez cogitacōnes ma
las et turpes. cōsensū aut malā
volūtatem p̄cedere certū est.
Has maxime polluētes vel pol
lucōnes. orationis nostre sacra
ficiū. virga crucis qua deus pa
ter filiū liberauit vel verbeāuit
cum abraham abiga. **U**nde ysa
yas. **A**uferte malū cogitacōnū
restruū ab ocul' meis. **P**erūse
enim cogitacōnes separent nos
a deo. p̄bata aut virtus subaudi
crucis. corripit īspiciēs. demo
nes vtiqz. qui vrant nos in co
gitacōne maligna. **Q**uod in
libro de natūa rex aptissime de
signatur. **A**it enim perditionē

Arbor est i pñde et itēpretat
 et in dextera. In hac colūbe que
 fugiūt serpentes volatiles. tum
 ppter tutelā. tū ppter fructum
 eius q̄ mīstīce delectant. liben
 cius rēq̄sūt. Nec mīstū. nō so
 lum enī odor ei⁹ ē et ymbra ser
 pentes xpat. ita vt eam vident
 attingi. Quid i ista arbore nisi
 crux casti. quid i dextera n̄ ma
 ter eius q̄ iuxta crucem stetit.
 et q̄d in serpentibz n̄ demones
 q̄ columbas idest sanctas aias
 valide psequūt. Hui⁹ non solū
 odorē v̄tutis quā i fructu casti⁹ cō
 trahit v̄tutē et ymbra hoc ē
 crucis signū fugiūt et abhorrēt.
 q̄a teste augustio. Vbiq̄q; cru
 cis xpi signū cū fide precesserit.
 nichil ibi nocere poterit iūmic⁹.
 De hac arbore scā ecclā letabū
 da cantat i ymno. Crux fidelē in
 ter oēs. rē. Huius fructū i can
 tias sponsa dicit dulcē gucturi
 suo. Qz aut arcend⁹ ē aīmus a
 cogitacōe oñdit phs dicēs. Nō
 cito ruīnā patē n̄ q̄ ruīnam ti
 met. Null⁹ maior est cōst⁹ q̄ q̄
 coherceas aīm. anteq̄ capiat.
 Penes enī aīm effugere potes
 siue capi. et hoc plane pbat
 sic. Omē peccatū actio. oīs aut
 actio volūtatis. ergo omē pecca
 tum volūtariū. Mitte igīf ex
 causacōez q̄a nemo peccat iuit⁹.

Sūt q̄z corp⁹ inoriū ē et i mil
 le facinor⁹ fines mēs viciosa dis
 cretat. Nichil peccāt oculi si nō
 ocul⁹ mēs ipe⁹. Qñtū aut ma
 lū sit cogitacōes pūsas fouere et
 p eas alluci ad cōsensū s̄b exēplo
 ponim⁹ euide⁹. Vidi vix i bra
 bācie p̄tibz dēcore v̄tutis et for
 ma aspiciū quē iuuenē puella
 lasciuēs ipetebat. Rephas au
 tē ducēs iuuenis v̄ginē deflorare
 stuprū tēnuit. et aufugit et i con
 spectu failie dom⁹ tut⁹ a puella
 recedit. Quē illa iuerecūdius i
 secuta sup ei⁹ genua se locauit.
 et dato graui suspicio aīmā mī
 seram euerf lumīmbz exalauit.
 Cui vitium grauitē contrasta
 tum quasi reum mortis subite i
 puella prout potul cōfortauit. et
 eius constanciam ac rectum dēi
 iudiciū i defuncta sicut debui
 collaudauit. Secunda via ab
 fornicacōez est luxus oculor⁹ in
 visu. Quod iob euidenter conq̄
 ritur dicēs. Animā meā de p̄da
 tus ē oculus me⁹. Ad vtiq̄ pa
 tuit i dauid q̄ incaute visa beth
 sabee capt⁹ ē oculis et cū adulte
 rio crimē p̄dicōis et homicidii
 ppetruit. Et ppter hoc solli
 citus orauit in psalmo. Aūte oū
 los meos ne videant vāitatem.
 In p̄tibz siue uie q̄s alemānia
 atq̄z sicut a frēwalcō quē sup

posui nup̄ audiui. **M**ulier que
dam deuotissima eāt et nobis
pulcherama etiā scdm carnē
inter oēs patrie feminas repu
tata. **A**d hāc vidēdā cū mlti no
biles et potētes sepi⁹ cōuenirēt
et illa pro uisitatione huiusmo
di grauius sepi⁹ turbaret ne scī
licet auarosa vidētibz occasio scā
dali preberetur. q̄a scdm phm
magno vel malo periculo custo
ditur qd multas placet. **O**rato
rum sola suum semel itans fi
lis ad deum lacrimis dixit. **V**i
deo michi caste ihesu ex carne
qua iduisti me pialū iminece
licz enī aīm meū foratēre fire
as vt nulla p̄sus uanitate con
mouear. tñ non modicā p̄timē
co dare me posse cām debilib⁹
vt tēptacōnū cupidie aliq̄ten⁹
agitantē. **R**ogo ergo te misericor
dissime pater ⁊ domine vt spe
cie meā in tanta feditate cōmu
tes vt carnis misere ēpitudo ī
horrore poa⁹ sit q̄ pulchritudo
fuerit in honore. **H**oc dicto sta
tim fedissima lepra stabuit vul
tus eius. eruperūt pustule. oau
li tumuerūt. os lacez iepte pa
tuit. nasusqz gibbosa deformita
te otortus alienā penit⁹ faciem
demonstrauit. **R**ec mora **E**gre di
ente illa occurat marit⁹. virqz
eam tñ per habitū cognoscēs

querit que ipsa sit. et ea dicen
te ego sum. **M**orqz ille tot⁹ in
horruit et vt vidit familia om
nes simul exclamāt in planctū
mirantes p̄cipue qd tā subito
domine sue contigisset. **T**urba
tis parētib⁹ illius notisqz omi
bus ⁊ amicis consuliē phisicus.
respōdet iauābilem lepā. nich
il aliud esse cōfili nisi qd extra
habitationē hominū colloce⁹.
Qd vt factū est et audiuit fra
ter ordinis predicatorū q̄ eius cō
fessionem audire solebat. xmit
ad illam ⁊ mire gaudētem inue
niens querit causam iopinati ⁊
subiti morbi. quā vt illa p̄ ordi
nem enarrauit. frater ipse tur
batus ⁊ miātus non modice in
crepauit eaz dicens. **M**iserā
ma et stultissima mulierū que
in otumeliā ⁊ in pialū uia tui
opus dēi in te p̄cāi īstancia de
struxisti. ⁊ parētes ⁊ amicos tu
os q̄ dēi laudauerūt ⁊ xnenati
sūt in te ad blasphemādū nūc
p̄ tale īfortuniū cōegisti. **A**ge
nūc karissima inhiste p̄cābz et
ad cōtritiū xī geste diuinā mi
sericordiā interpelles. **H**oc di
cto recessit frater. **I**lla autē tota
liter ī lacrimis resoluta orauit
ad dominū dicens. **D**omine pa
ter et dominator uite mee vt li
beriori mente et puriori spiritu

seuirem tibi hoc i me flagellu
lepre a tua boitate expetui. **S**i
quia audio a patre meo spirtua
li cui tota deuotione comisi me
contra salutem meam a te oim
domino petuisse. rogo te p tu
am benignissimā caritatem vt i
me tuū plasma restituas fm q
tue placuerit optime voluntati.
Mita res. **V**ix verba compleuit
et in tanta claritate cutis et ele
gantia forme subito fit facies
restituta. vt nec in ea vnus ru
ge vestigium vel saltem tenuissi
ma macula remaneret. **Q**uo vi
so gaudet miles et vxorem repu
tat sibi quasi redditā rediuiuā.
Exultat familia. fama rei ge
ste diffunditur. letantur amici
applaudit et patria et inclita ca
sti pietas ore omnium collauba
tur. **E**t vix quidem miles anno
dimidio superuixit. et iclita mu
lier eius non immemor bonita
tis cristi cū filiā vnica quā habe
bat et possessionibz vniuersis
ad monasterium soroz ordinis
predicatoz tñsiit qd heinberch
dicitur et in eo auctore deo reli
giosissime conuersa. **V**ide er
go lector considera virtutem in
femina que intm horruit oculū
impudiū vt in se pream instā
cia lepre plagā accipēt. **Q**uid
nimis nequius oculo qd creatū

est. **I**deo moyses i lege inhibz
filijs israhel ne sequantur cogi
taciones suas et oculos per res
varias fornicantes. **E**t ecclesi
asticis. **P**aulus malus ad mala
non faciabit et in castitia erit
semper. **N**on ab re dominus in
euangelio dicit. **S**i oculus tuus
scandalizat te etue eum et pice
abs te. **Q**uāq hoc ad litteram
durum sit intelligere quin pot
us per oculum nequā concupis
cenciā male volūtatis itelligas
et hāc eiā dāz a capite cordis
picendamq; mutato pposito.
ne in facto prediēs plabatis et
sic scandalizetis a primo et p cō
sequēs primū scandalizetis. **V**i
di sanctū virū magistz guidē nē
ps biterū bghinarū i niuella de
q certissime ferebat q cū in so
negio opido hanonie scolas re
geret adolescens incaute sel fe
minā cōtemplat⁹ p annos tres
ipsa mortua intm tēptat⁹ vt
excepto eo qd vigilans sustine
bat oī nocte in somnis crederet
esse pntem. **B**eatēs ergo fm se
dyabolū nō cessate de nocte clā
tumulū mortue mulieris aperu
it et nares et faciē i ceno putre
facti corporis tam diu tenuit vt
pene nimio fetore suffocat⁹ qh
mortuus caderet resupin⁹. **Q**ue
res intantū valuit sancto vico

ut nullū postea stimulu in carne sentiret. **D**e hoc illud secretum accepi q̄ statū ubi dictū vix beata anima pro condicione carnis corpus exiuit auidā; ad x̄iij. miliaria longe posito per visionē apparuit et cuius esset mentis lapis preciosus quē ī peccatore portare videbat ad illustrandum totum orbem ydneus et clar⁹ ostēdit. **N**ec mirū ut q̄ mltorū corda ad cognitionē veritatis illustrauit dei verbo et virtutis exemplo felix ei⁹ aīma tanto lumine potiret. **S**anctus ludouicus cathalanenhi⁹ epus fuit vir corpe venustissimus et pubic⁹. **Q**uē ut vidit q̄dā gallicū regina oculos coniecit in eū et oportuno loco vocatum ad cubicū iuitauit. quā ille toruo vultu et oculo idignā despiciens verbis iniuriis contempsit. cui⁹ oculus post mortem etiā ī sicco caduere extingui et caligari nō poterat. ut michi et multis alijs audientibz magister iohānes de firmitate abbas quondā regulatū in eadem ciuitate qui ipsū oculū quasi cristallinū lucidissimū vidit et postmodū enarrauit. interfuit eleuatiōi dicti sancti corporeis qd̄ aīnis plus q̄ quibz gētis ī terra iacuerat. **E**t iuste q̄dem oculus etiā in mortuo

corpore extingui non poterat. q̄ contra mortificatū hostem ī fragili vasculo viuid⁹ permanebat. **E**t vere merito extēscens caligari non debuit q̄ venenum corruptionis itālice recipe nō curauit. **Q**uid autē de caulo non figendo plus seneca sentiat audiam⁹. **Q**ui deponere in q̄trult desideria verū mōmū quātū cupiditate flagrauit et caulos et aures ab hīs que reliq̄t autat. **N**ichil enī facilius q̄ amor recudefat. **A**ffect⁹ quocūq; se vertet aliq̄d p̄is sue occupacionis inueniet. **C**ogitacōnes vagas et inutiles et quah somno similes non recipies. **C**ogitatio stabilis et certa siue delibret siue querat siue cōtemplet non recedat a vero. **S**i retinens es et aīmi et corporeis tui sensus singulos motus observa ne indecē sint. **N**ec ideo cōtēnas q̄a latent. na; nichil differt si nemo videat cum ipse illos videas. **S**i oculus carpis auerte. si aures heferant fuge. si arseat lingua restāge. si tactū man⁹ illeperet retrahē. si curiosus odor irē p̄ferat nares atorq̄. **E**t hec q̄dē si primo motu ī v̄su duxeris abhominabunt sensus vicia et immoderare cū aīmo cōq̄lescet. **E**xcludit affect⁹ facilius q̄ expellit.

Quia ergo non est regredi facile. optimū est omnino non progredi. **H**ic pulchritudinis adulescēs cernēs in sua specie sollicita plumas illustrū fēiarū vultū suū ofodit vulneribz. malens deformitatem habere fedtatis q̄ formā icitamentū aliene libidinis. **T**ercia via ad fornicacionem est consiliatū ab herēda immāitas. **D**e hīs ecclesiasticis dicit. **I**ngua tertia mulieres fortes deiecit et p̄uauit eas laboribz suis. **I**ngua tertia ē turpitudinū mediatrix q̄ prime matris eue sp̄tem gerit que vitū in omni sapiētia et decore p̄fectū seduxit et expulit a paradiso. **Q**ue es igitur puella simplex expers fallacie q̄ talinū manus possis effugere si semel etiā tenuissime prebes. **A**uditu. **S**olum tibi restat consiliū vt talium cōsortia tibi semper vitas nec cū eis vadas aut sedas q̄a nil puell̄ p̄ciosius isto malo. **M**iror certe et diu mirat̄ sum q̄ iura ciuilia tales nō puniūt que p̄ re modica furem iudicant et suspendiūt. **L**ex moysi i leuitico precepit si q̄s hominem furatus fuerit et vendiderit sine vlla misericordia moriat̄. **F**it furtū manu sit furtū consilio nec vllomō differūt in peccato. **Q**ua er

go pena plectenda est lamia q̄ puelle aīaz quā seduxit tradit dyabolo et corpus lenocinijs defedandū. **P**reterea turpius de honestate vel dānificare non potest hominē q̄ i filiarū vprore. **A**udi q̄d hinc nostro tēpore remis acciderit. **E**āt homovt michi frater ordinis predicatorum retulit faber lignarius admodū tenuis vroxē habens pulchram et bonam. **I**n hāc dñes q̄dam pecunia s̄ iops corde oculos iiecerat ipudicos. **M**issa ergo ab eo nephanda vetula itrat domū iuueculē salutāt eā quasi incognitam. **R**esidet ad ignem. **N**ec mora. circumductis oculis fatigatam se plangit. **Q**uerit hinc iuuecula anū aut veniat a quid querat. **E**t vetula si ipsa sis nescio talis nominis talisq̄ matris filia quā habere me credo i ista vicinia cōsobrinam. **C**ui iuuecula si sum nescio tali quidē nomine censeor et etiā habui talem matrē. **T**unc vetula tuēs i oscula iuueculē bene inq̄t affimularis optē mē tue. **T**u autē q̄lem virū habes. **C**ui illa bonū inq̄t ope fabriū lignariū. **H**or vetula alcius elato gemitu. heu inquit optime matris filia quomodo ad istā miserā vēsti vt fabriū habeas viz q̄ tot i pentela

tua magnos diuites habuisti.
Hec dicens quasi mesta nil amplius
 locuta recessit. **I**nde quarta die
 reuſa. vere inquit multum sollicitor
 ut post infortuniū saltem copi
 osius rebus valeas abundare. **I**n
 ueni ergo via; qua hoc fieri po
 tent si cōsentis. **E**st i cōtate ista
 vir diues et potens valde q̄ te
 ut heri in dixit cū tuum infortu
 nium deplorarem sup̄ omnia dili
 gēs concupiscit. **C**um isto q̄dez
 habebis quicquid corpori placere
 poterit vs̄ decere. **C**ui iuuenula
 Bonum inquit virū et meliorem
 me habeo. diuitias autē cū pctō
 augere nō aspio. **C**ui vetula qua
 si blādo vultu agatulanis. et hic
 i q̄t magis te diligo karissima.
Hec dicens abiit. et post tridu
 um reuſa dixit. **V**eni mecum ka
 rissima et ecclesiā pariter glori
 ose v̄ginis visitemus. **N**ihil er
 go mali suspecta simplex iuuen
 ula par; illi et cū vetula vadit.
At vbi an̄ portam diuitis trans
 eūt ut p̄ordinauerat vetula.
 iuuenula rapit et p̄trahit i cōcla
 ui. **A**ngustata ergo iuuenula et
 emine ad aures vetule se inclinās
 ait. **M**ichi hac nocte contigit iux
 ta cōsuetudinem sc̄iar. **A**d horā
 nūc liberes me cognata dulcissi
 ma et fide data spondeo cras re
 dire. **A**nnuit vetula cōsentit et di

ues. **H**ic ergo iuuenula de muni
 ter diēs q̄d fiat excogitat. p̄parat
 de uicinia tres fortes et validas
 feminas et eas cum scopis clā i
 thalamo collocauit. et q̄si vellet
 meliorib; vestib; indui. uientē
 vetulā velut ad suum auxiliū in
 troduxit. firmatq; hostio con
 currūt sc̄ie et nubatam vestibus
 p̄ciūt scopis miseram vsq; ad
 sanguinis effusionē. **R**ec cessāt
 a verbis donec eluctuato co
 namine vetula hostiū exiliuit
 et nuda pemit per plateas au
 fugit. **M**istib; cunctis q̄d factū
 sit audiunt. et cōstātem in casti
 tate iuuenulā p totā minuz cōta
 tem extollūt. plusq; lucrata est
 in honore et gloria bone fame q̄
 fuisset in oib; copiis diuitis ad
 eptuā. **D**e taliū q; cōsiliata
 ce miserrima a fratre ordib; p̄
 dicatoz verissima relacōne p̄ce
 pi. **E**rat vetula infelix q̄ relicta
 iuuenulā p septem mē cūcūdupit
 et diuerſ vendidit viuis p virgi
 ne incorrupta. **M**aleſitio autē
 suo hec egeat vetula ut vnicui
 q; cognoscēt illā inuiolata pei
 tus videt. **C**ontigit inde ut p
 lata intente augusto mēse vetu
 la p̄cederet iuuenulā sequētē.
Rec mora. **D**emonib; capitur
 vetula et videt iuuenula p aetis
 vacuum vsq; in longinquū quo

eam amplius videre nō poterat
ferebat. hoc viso contentē iuue
cula et illi q̄ hoc michi retulit se
quēti die confessa laudabiliter
vixit post hoc. Sicut autem de
cōsiliatib⁹ dixim⁹ q̄ puellas
p̄stītuunt. ita et de adulteris di
cimus q̄ proximorū vxores dese
dant. q̄re fm̄ leges ciuiles sta
tutum nō sit vt crimē tā abhoi
nabile nō puniatur. ¶ Q̄ntum
aut̄ malum et q̄ deforme sit de
us omnipotēs in quodā milite
theutonie demonstrauit. Hic de
latere diuigis i tempeste noctis
silentio exurgēs opleto cū alie
na flagitio domū luna lucēte re
dibat. Cuius faciē p̄ fenestrā in
tūctis vxor emim⁹ contemplata
clamat horrefice. Ad cui⁹ clamo
rem acille dom⁹ et famuli curre
tes mox ad cōtuitū dñi pariter
clamauerūt q̄si a spectu demo
nis deturpati. Qd̄ vt miles vi
dit aiadūtat faciē suā a p̄p̄a for
ma recessisse et diuino iudicio
fm̄ vilitate; peccati cōfisionis
ignominia iduissē. Ergo vbi de
lituit vsq; mane p̄p̄eat vsus ec
clesiā vt cōfessus sacerdoti formā
p̄p̄iā recipere mereret. Cui cū
vacce et penidesville p̄cedētes
ad palaua lōgius obuiarēt. mox
diros dedere mugitus et quasi
mox minaci fulmine retroacte.

queq; q̄ possūt diffugiūt. De
pastores et obuij quiq; fecerūt.
Sacerdos aut̄ i hostio ecclesie ad
dicēdas horas residēs mox vt il
lū vidit signauit se et itās eccle
siā hostiū post se clausit. Tūc
miles p̄sternēs se añ fores ec
clesie. Miserere inq̄t pater scē.
miserere miserrimo peccatori.
Non enī sū ille q̄ videor h̄ hoc
m̄ p̄ctis meis exigētib⁹; accidit
vt in me laruata quasi facies de
forme. h̄ p̄itenti iniūge qd̄
vis. et sic de me qd̄ deus voluerit
expectabo. Nec mora. vbi mi
les cū imā ote cōe et lacrimis ē
cōfessus. larual illa cōfusio de ter
sa ē et p̄p̄a faciē cū sua ite grata te
recepit. Vidim⁹ pluēs ex hīs q̄
militē optie agnouerūt nobisq;
ista de illo veritate testatissima
narrauerūt. Quartaria ad for
nicatōez; luxus in vbis. qd̄ salo
mō de muliere blāda et vaga te
stat dicēs. Illa q̄auit eū multis
fm̄omibus. Vici enī mulieres et
qd̄ turpius ē. mulieres viros il
laq̄ant et illaq̄ant. Taliū ling
ua est vt dicit iacob⁹ apostolus
in canoica epistola inq̄etū malū
qd̄ mentes i se añ pacificas flu
ctuare fāt v̄l iauit. plena vene
no mortifero qd̄ mētes ita ifiat
tēptatoz. vt nec fiore de i v̄l ho
minū v̄l dāno a scādalo possint

auelli vt sic in corpore per corruptionē et in aīma per peccatum in oculis dei prāmū et subsequenter in oculis hoīnū ostēdantur. Tu ergo vgo casti siue in pposito vidua vlt quis honesta mulier matrimonio copulata ab initio caput contere tēptatōis et non erat necesse cū labore et necessitate nō modica heretē animū reuocare. **M**aria vgo omnis v̄tutis et castitatis exēplar etiam in sermone āgeli vbi ad seclausam īgrediētem vidit turbata est. et hoc q̄a aetēū corpus in similitudinē viri loquētis acceperat. **D**istatōnes enim āgelorū in spīatu p̄ p̄p̄ū subiectū hoc est in p̄pria natura āgelica vt credi dignissimē potest assue ta erat habere. **S**alutātem ergo angelū et fecundandā v̄ginem astruētem non vbi dubia s̄ modici nescia ostēter inq̄at. **Q**uomodo inq̄t fiet istud quoniā virum non cognosco. **S**ed et tu castitatis amatric s̄ saltem v̄bū viri suspectum audieris. **S**ande moras. **D**icūpe sermonē auditiū auertas. **A**ristoteles testis ē in libro de animalibz q̄ q̄dū sus sollicitante matre rigidas aures tenuerat non cōsentat in coitum. vbi vero aures īcepit laxare ad luxuriā stimulat. **Q**uid euiden

tius hoc exēplo. **E**t nota q̄ idē phus dicit q̄ oīne animal habz aures mobiles p̄ter q̄ h̄omo. **R**igidas ergo et imobiles aures habeas et cū aspide cauda exit⁹ rei q̄ tibi suggerit eas obturane exaudias. id est corde audias incantatem. **R**aro enī fit vt nō cūū q̄d aures itreant et cor nō lebat. **E**t p̄pter hoc hortat salomō dicens. **S**epi aures tuas s̄ i mis salic⁹ vt q̄ ip̄a tunc it̄ra voluerit importū⁹ hūc repellas. **E**t hoc patet sub exēplo. **D**e nerabil⁹ iohānis bosnen⁹ diuīdam ep̄i et postea magistra ordi nis predicat⁹ et vt a fratre ip̄i⁹ ordinis p̄cepti factū cōmēdatissimū audiam⁹. **I**ndecū nuper ex manoz ip̄ate et luxu corporis impudentissimū hic beat⁹ vir secret⁹ arguebat. q̄d licet ip̄ator patienter audire videretur exteri⁹. in corde tamen indignatissimē gūabat. **P**recepit ergo audā sue pulcherrime inter ceteras cōsueuere vt sanctum virum secretius oueriret et eum si vllomodo posset īclinari ad lapsū. **Q**uod vbi illa secretius conueiencius et malicius attēptauit clam in īfidijs impatore cum pluribz cōtente vir beat⁹ manū engēs ī sublimi meretricem in maxillā cū v̄tute p̄cussit

et facieten⁹ in terrā elisit. **Q**uo in facto sanctum virum imperator in tanta postmodum reuerēcia habuit. vt vix illi tū in ecclesia sancta crediderit. **V**ide ergo serue dei. vide vgo casti. quantum lingue malum qū tam filiā nisi reperta fuisset mirari virtutis soliditas icēdisset. **Q**uis non videt in tanta viri lapsu totū et tantum ordinem vacillasse. **C**rede salomoni tamq̃ experto q̃ vipereum vir⁹ mala lingua. **N**ec sexum hinc excludere uale. **D**icit etiam sapiens. **C**um fati is non habeas consilium. **N**on enim poterunt diligere nisi ea que sibi placent. **E**t iterum infra. **A** consiliariis malis serua animā tuam. **E**t beatus aug⁹. sibi cauens. **A**ppet inq̃t et appetitur cōcupiscentia mulierū. **E**t vide q̃ execrabil⁹ dolus ē q̃ q̃da; magis tēptant de psonis q̃ specie i habitu et religioe pre tēdunt q̃ de hīs q̃ seculo se de deēt. **E**t mulieres similiter que nūq̃ de viciis secularib; temptant eas dyabolus et mēs puer sa in sanctos et religiosos vel viros ecclesiasticos stimulabat. **C**uius simile q̃d in libro de natura rerū plinius apte ponit. **S**us inq̃t qū luxurie furijs agitāt i virū irruit candida maxie uste

indutū. **E**t vt hoc pateat sub exemplo q̃d nostris temporib; in hyspania contigerat audiam⁹. **P**redicator q̃dam et actōne et ordine in hyspania maxim⁹ fuit q̃ frater dominic⁹ dict⁹ cum beato dominico ibidem predicator⁹ ordinem āplauit. hic optim⁹ one sciatas et gēia acceptissim⁹ erat regi castelle et nobilib; vniuersis sicut a frē ordinis predicator⁹ i nouitate ipsius ordis annis iā fere xl elapsis accepti. q̃d vbi q̃dam soldan⁹ gallice uocant tales s; reuera solēis meretrix vidit et iudic. dixit regi et suis. **Q**uid creditis de isto hōie quē scissimū reputatis. **E**sten dam vob; q̃s ipse sit. et cū vobis videtib; ad cōsiliū flectā. **C**ū q; rex meretrice vt vir urban⁹ et nobil⁹ incepar; et illa i periculum vite sue si nō posset hoc instanter promitteret. **R**espondit rex. fiat vt spēsōdisti. **R**ecmoā. vbi q̃dā die vir beatus in predicatione stabat. publica meretrix ad vestigia ei⁹ cum miro eiulatu et lacrimis spectāte populo se prosternit. **Q**uod vt ille vidit exhilarat⁹ se q̃i sup penitēte; cōpassionis lacrimas fudit. **T**ūc audita cōfessione ei⁹ p multos dies consolabatur eā et ipsam s; m q̃ decebat mutare

habitu fecit. **H**uilitate ergo et obediētia in oib⁹ simulata post multos aruitus flexuosos q̄s atq̄ spente dōcēte teptauēat. ad istud tandem inauditi doli tenditū suertit ingeniu. **F**leuit dieb⁹ multis nec vllā lacrimaz causam extorquere potuit vir beatus donec ille pmitteret vt eāt innocētissime simplex i subuencōnem salutis illius tōlitter se daturū. **A**d hāc vōcē meretriz cum clamore vali dō et lacrimis. **D**e⁹ inq̄t oīpotens non hec miserrima metuit vt p voto tū viz salic⁹ suū tuū i salutem meā ad ōnem libitum obtinere. **E**t ille audacter inq̄t pete qd vis et fiet. **E**t illa. **V**ere iq̄t nūc scio q̄a mei mis⁹tus ē deus. vnum restat quo pacto parata sum et in mortem et in penā ire q̄amq; preceperis expia. **C**ui ille. qd ē hoc inq̄t. **E**t illa inclinato vultu suspirās q̄ nil min⁹ q̄ meretriz vilissima putaret. **V**ereandor inquit dicere qd tū vita comite vitare nō possū nisi vice sola tuo fruaz carbitu mee salutis aut vite spes esse nō potest. **M**ox ille dolū viperee mentis intelligēs. nec hoc inq̄t frustraberis. esto certa. **E**t hec dices assignuit ei locū quo eū solū sumo mane post dies q̄tuor iue

niret. **I**ntermedijs igit hīs diebus vir beatus in oracōe cōtinuus pnoctabat. **M**ulier vero regi et suis qd actum sit occulte indicat iubēs eos suum introitū obseruare. **Q**uid plura. **S**tupefacto regi cū suis qd fieri debeat p̄stolant. **S**act⁹ vero dī a media nocte ad instar lā ex carbonib⁹ ignem in cella parauerat. **M**ane ergo pulsante ad ostium muliere intronit eam vir beatus. baculoq; ostiās ignem vt magis ignesceret. mox se deposuit super ignem dices. **E**cce lāis tali opere dign⁹. hic cuba meū alium nō habeb. **H**oc vt vidit mulier q̄i mortua cecidit. **M**ilitis vero regis ex insidijs irruētes beatum viz sine adustione aliq̄ corporis a amicti i medijs ignibus. mulierē autē irrigidatam ad parietem q̄i mortuā inuenērūt. **H**orrore igit et amiraōe cōfusi flexis genib⁹ rogant ab igne surgere sanctū virū et stultis suis presumptōnib⁹ indulgere. q̄ facto extrahunt cum furore miserrimā et nisi vir beatus instācissime et cum difficultate ei fuisset p̄hibio. illā statū i bēte rege ignib⁹ concremassent. **N**ec mīz in isto facto p totum regnum hispanie predicatorum ordo recens adhuc et coaliuit et

conualuit sublimari. **N**ō igit
lector qñta puritatis ī muliere vi
lissima cui fornicatores in tota
neq̃q̃ hispania sibi sufficere po
tuerunt n̄ etiā in tam sancto or
dine queterz corruptores. **I**deo
de muliere nequā salomō conq̃ri
tur dicēs. **I**nueni amariōrē mor
te mulierē que laqus est venato
rū ⁊ sagena cor ei⁹. vinacula sūt
man⁹ ei⁹. q̃ placz deo effugiet
illam et qui peccator est capie
tur ab illa. **E**t iob. **V**alitus iqt
eius prunas ardere facit et flā
ma de ore ei⁹ egreditur. **Q**uid
igit serue dei qd tibi cū feminis
cōfabulatio tam assidua. **M**ira
bant de casto q̃ deus et homo
simul ē ⁊ ideo ab omni suspiciōe
remot⁹. **M**irabāt inq̃ discipuli
q̃ cum muliere dñs loquebat.
Quid ergo tibi faciendū ē pec
cator homo q̃ carnē gestas ihe
mā ⁊ naturā ihectā. **S**i iuuenis
es nulla securitas. si senex expire
in te cū illo q̃ dixit. adhuc igni
culus viuit. **S**⁹ respōdes. zelus
me trahit ⁊ hec salus proximī.
Et rñdeo. **N**ūquid et aīas vici
habent. quare non cum illis as
siduas colloquia. ⁊ et vtiq; vici
pluribus et maioribus pericul
patent. **M**oderas ergo verba
cū seīs. semp sit tibi testis ī oai
lis. **S**ermones viles et lucan

ctos p̃pone hīs. si nolūt illi ef
se cōtente flectiq; nequnt ad sa
lutem consulo q̃ te subtrahas ⁊
negocium deo omittas. hoc est
marie si speciali sorte persona
rum aīa non habes. **Q**uid enī
pdest si vniūsum mūdum lucre
ris et anime tue detamentū pa
traris. **S**i forte in longeuo eta
tis vsu ⁊ retroacta castitate con
fidis audias quid dicit sanctis
simus et veridicus aug⁹. **C**ū mu
lieribz; mo brevis asper et rīgi
dus semper est habend⁹. **N**ec
ideo min⁹ vitande q̃a bone idē
et honeste videntur. s⁹ qñ to reli
giosis tanto magis alliciūt
et sub specie religiōis pluriū
vigzvisc⁹ libidinis. **E**cce michi
vt ep̃s loquor et expt⁹ cedros
libani gregū anctes reperi s⁹
hac peste corruisse. **D**e quorū
vita non min⁹ suspitabar q̃ de
iheronimi vel ambrosij turpitu
dine ipudica. **E**cce qd audisti.
si in vici hec facta sunt in an
do qd fiet. **I**gnis ē mulier etiā
ignis ad cōsumptiōē deuorans.
Quid autē de se iuuenes senti
ant nescio. ego aut. lx. ānorum
sum vno min⁹ ⁊ vndiq; p̃stē pē
abus malis casum adhuc lucta
ritas hōrresco. **M**emor sum fa
cti quod moderno tempore p̃pe
tame taceñ. dyocesim accidit.

Quidā clericus a puericia ce-
lebs et castus post longū theolo-
gie studiū in solēni cōuentuali
ecclesia canoniā est adeptus.
Aīatum ergo zelo ductus preben-
dā pro parochiali ecclesia omu-
tauit ī qua cū per septēniū fru-
ctuose multū et fideliter labora-
set predicacōe et exemplo ani-
mas lucratus est casto quas dy-
abolus conabatur auferre. **A**cca-
dit ergo ut virgo septagenaria
que ciliū ipsius sacerdotis la-
uare et mūdare solebat sola sine
testelē socia thalamū īgredere-
tur. **Q**uid plura. **A**d tā nephā-
dum infortuniū res deueit ut
ambo sacerdos et mulier anteq̃
separaret̃ diu seruato castitatis
et ṽginitatis lilio frustarent̃.
Et q̃dem mulier int̃m doluit ut
pre nimia amaritudine mortem
accelear̃t in planctu. **S**acerdos
vero exp̃ertus īcognitū ī luxuria
adhuc ut credim⁹ vilissim⁹ p-
seuerat. **Q**uid mir⁹ q̃nto loc⁹
altior tanto casus grauior. **U**nde
merito angelorū casus irrepara-
bilis fuit. **Q**uid in ordie aliorū
religiosorū fiat ignoro. nec enī
est meū iudicare. **S**i scire de fra-
trū predicatorū ordine utpote
magis familiari michi et cogni-
to scio oēs fere quos ī scādalum
sancti ordinis cecidisse cognoui

quasi irreparabiliter corruisse.
Credo tñ vsq; in hōiērnū diē
qua p̃ns opusculū scābo vnum
esse inter ordines istū quem do-
minus ihesus cast⁹ sua pietate
et gr̃a mitius custoduit fiat
ipse exptus sū q̃a. xxx. ānis in
diuersis regionibus vices episco-
porū confessiones audiens exse-
quebar. **Q**uīta via ad forni-
cationem est luxus in osculo qd̃
salomon in puerbijs insinuās
de muliere garrula et vaga. **A**p-
prehensū inq̃t iuuenē osculatur.
fiacio huius est q̃a luxuria per
osculū inatāt q̃a in osculātib⁹
conuēcio partū fit et aīales spi-
ritus coniūguntur. **U**nde aristo-
teles dicit q̃ equi ante coitū cō-
spirant anhelitu et per hoc ad
coitū prouocātur. quomodo hec
verū sit illi maxime conscij sūt
qui confessiones audiūt illius ge-
neris mulierū quas nolo p̃pter
scādālū ex habitu p̃palare. **C**ū
ta enī ex osculis enormitas febi-
tatum eueiat salomō insinuat
vbi ait. nolo detegere nesciēti-
bus ne nitant̃ īvētū et a dyabo-
lo gūis attemptātur. **H**ic for-
te dicas. **N**ulla p̃sus ī osculis
libidine moueor s̃ deum īvirgi-
ne reuētor et presēcia eius īha-
bitatoris afficior. **N**e q̃ssime
mentēs qui hec dicas. **A**udi qd̃

dicat castus? quod falli non potest nec fallere. Spiritus est deus et eos qui adorant in spiritu et veritate oportet; adorare. Quid ergo dicas deum per osculum in virgine venerandum? Esto. possumus te in osculis libidine non moveri. quod si seculum te faciet non mentem saltem virginis non vas fragilissimum corpus in osculo lubricum. Sedamus talibus maxime feminarum etiam devotarum affici corpora que coitus non novit. et in hoc evidenter firma ratio demonstrat quia hoc in illis maiori delectatione coitus minorat quam in istis expertis qui solum sine corruptione corporis licitum augmentat. Absit tamen ab ulla mente castiana licitum et sine camine credendum osculum. dum veridicus augustinus in regula sua etiam fixum oculum tanta pena censuit iudicandum de te. Si igitur virginem aut feminam in christo diligis quia sancta ei cavere debes sicut et tibi. de te quod ut dicas seculus esse potens in osculis non moveri. de illa nunquam. discedit ergo te sine mortali peccato committere non licebit. Si quod virgo casta quasi ad sanctum osculum te invitaverit spiritum pro oculo reddas pugnum igitur tractatum. Nec credas hunc servum christi sed sathane. non amatorem sed cor

ruptorem. non pudicie zelatorem sed cum certissime novens vilissimum lectatorem. Existens in opido magno brabacie brucelleni venit ad me puella quidam rebus tenuis et formosa cum multis lacrimis sibi postulans misereri. quam cum hortaret dicere quod haberet. illa cum eiulatu magno heu inquit me miseram quia cum sacerdos quidam violenter me vellet opprimere et osculare me inuitam illum aversa manu percussit in faciem et per nates sanguinolentum reddidi. pro quo ut mihi dicitur a clericis romam me adire mobis omnibus oportebit. Tunc ego viri continens a cachino et quasi seriose locutus terui illam. tamen quod griter excessisset tandem in amorem eius accipiens quod staret mandato meo dixi illi. Sub prelo in amorem precipio tibi si ille vel alius presbiter violentiam tibi in osculo per tractationibus facere voluerit tracto pugno valide oculum si potes exortas tractatum. Nec in hoc ulli credi precor. quia castitate tuam licet sicut corporis vitare. Hoc ut dixi ceteris quod de faciat et ipsam puellam in usum magnum et letitiam commutavi. Vidi mus in gallie partibus virginem aius virtutem mirabilem non expedit subiacere. hec utroque

orbata parente in domo fratris
mulas loco pedisque serue
bat. que cum nullius viui iocos pri
sus vellet admittere. ea quadam
die in paranda salsa manibus oc
cupata. quidam ex satellitibus eam
misus est osculari sed frustra. nam
pistillo quod salsam terebat. eum ca
pite percussit. Tunc ille lesus. O
nequissima inquit quare me volentes
ludere percussisti. Cui illa subito
machas. et ego inquit nolo. In tali
ergo rigore virtutis virgo nobilis
per seueras adeo famosa effecta
est ut comitissa de encholismo
eam cum filia sua regina aglieret il
lius instruere obsequis colloca
uit. Nec cum nullo modo postea
virtutem accipere consentiret. cum mul
tis regis muneribus et honoribus
ad gallias est reuocata et in domo hos
pitalis apud patavium humilis so
ror est effecta. quam nos vidimus
eiusdem domus magistrum et in seruitu
te casti labore et senectute conse
ctam. Quem quidem et si modo ad
propositum non spectet ista narra
te narrabo. Eo tunc quo in aglia
morabatur monasterium a nautis in
mare captum regine allatum est quod in
paucis distabat a feia. nisi quod ca
put ita signatum habebat ac si su
per frontem coronam in modum va
sis quod sicellam dicimus insignitum
comedeat et bibebat et nouis

maxime frugibus letabatur. nullum ve
bis utebatur ac voce non quod exilige
ritum molestias exprimebat. tri
bus annis in palatio fuit. Etiam
hic magnificandus est deus qui dig
ne in creaturis talibus etiam deus
mirabilis predicatur. • Sextaria
ad fornicationem est luxus in cotre
ctationibus verbum vel pudor dorum.
quod salomon in proverbiiis insinuat
de muliere vaga. proci inquit rul
tu blandis dicens. Veni inebrie
mur verbum et fruamur cupitis
amplexibus. • Neque quod flagitiosis
actibus se immiscet humana nobili
tas. hac nota irrationabilitatis
solus rationabilitatis capax ho
mo fedatur nec ullum irrationale
animal huiusmodi fecit macula
tur. • Pro ergo quanta miseria illo
rum est qui inmetis insipientibus
insipientiores fieri comprobantur.
Nec bestia factus homo. bestia
turpior est. sicut primo libro le
gitur quod azoch qui interpretatur iten
dentes mutuo palpatores et co
trectatores intellige in secretorum
parte natum vindicta dei iustis
sima sunt percussa. Vide quantum
scelus et quanta nequitia cum accum
bunt viri feminis nudi nudis et
credunt se corruptionis euasisse
spurias si certa regione pollu
ta sigillum carnis integrum pseue
ret hoc saluo faciunt quicquid

volunt. **A**b his hoc a mūdissime
 v̄gis filioy hāc spōsaz nō repu
 tet sceleratissime sordidatam.
Apostol⁹ enī despondit vni viro
 castā v̄giē; exhibē x̄po. **C**astā ī
 q̄t nō pollutā. **T**estor dñi sp̄s q̄z
 cōez oīm bonoz q̄ plures me ī cō
 fessionib⁹ audiuisse q̄ magis cō
 tractacōnū occasione oīa pūdi
 citiā peccauēēt q̄ si dē pūcos
 de p̄p̄is fāb⁹ genuissēt. **Q**ue
 enī operatio peccati natūal⁹ ab
 innaturale flagiciū. **H**oc maluz
 late p̄ orbem sp̄ens etiā vīculo
 diūgali iūctos inuoluit. **E**tride
 q̄d hīc etiā vīculo diūgali ī ca
 meracēsi ciuitate sub venerabili
 rogeo eius dēvrbis episcopo cō
 tigent. **¶** **D**icū quēdam fuisse
 percepim⁹ q̄ tali vicio subiace
 bat vt non ei sufficeret delecta
 cio coy⁹ v̄pore quim etiāz eā
 oī tractacōnib⁹ illicitis molestarz.
Ergo vbi nocte quadā eclamā
 te v̄pore et iprecante vindictam
 dei. maritus perpetrato violen
 ter scelere ad v̄ctas officiū sur
 rexissz moē solito. v̄tre soluto p̄
 secreta nature ī cloacā viscā ei⁹
 desce dēūt. **N**ec moā clamans
 re portatur ad lectū q̄ publico vo
 ce cōfessus aīz duāssimo manu
 um cruciati. q̄s quasi ignibus
 v̄rentur absēdi peccit in horā
 diei tertiā expiauit. **V**ide et

go q̄ digna tali op̄a vindicta
 illata sit. **S**i ergo vī flagiciū
 cum v̄pore tanta aiaduēctione
 percussū est et punitū. quid
 illi actū sunt qui in p̄posita cō
 tinēdi q̄ sub specie religionis ta
 lia cōmiserūt. **N**ec sunt vie sex
 certē reprobis per quas ab for
 nicacōis ludibrium perueitū.
 nec illud vitabit. aut pen⁹ qui
 per eas v̄ vnā etiam cōsēse
 rit frequēta. **I**n ecclesiastic⁹.
Via impiorū complantata la
 pidib⁹ q̄ in v̄is eoz īfeta q̄ mors
Et p̄s iprecando dicit. **F**iat via
 illorū tenebrē q̄ntū ab exēta
 cōnem. q̄ lubācū quantū ab faci
 litate peccābi. et angelus dñi
 subaudis malus coartans eos
 quantū ad expiū. **C**ontra. semi
 te iustoz q̄i lux splēdes q̄ vie co
 rū vie pulchrē et nō coartantur
 gressus illorū. **P**er vias er
 go imūdoz flos aga in coniuga
 tis. q̄ liliū ouallū ī v̄gib⁹ oīrū
 tur. **Q**uo fugiendū est q̄ diuer
 tendū ē in libro iudicium req̄re
 oīlū. **A**ngelū gedēonē īstā en
 tē attēdas. **C**ū enī gedēon q̄
 iero boal sacrificiū sup lapidē ex
 coctis armib⁹ obtulisset. prae
 pit āgelus vt simul ius armū
 supfusū offerret. **Q**uid ī carne
 n̄ fornicacōis aut adulterij car
 nale petm. **E**t q̄b ī iure in quo

caro excoquitur n̄ predictarū viarū
lurus per q̄s etiam mentes con
stantissime in molliat̄ resoluū
tur. Prus enī q̄ mēs imūdis
cogitacōibz imoret carlos va
gos incaute p̄ciat. suggestiones
consiliatū exaudiat. amato
rijs se v̄bis imisceat. oscul mul
ceat et eādem cōtractacōes illi
citas patiat. Prusq̄ inq̄ ista
sustineat mens et caro cōstans
fortissima pseuerat. Qū vero ta
libus dare aīm ceperit et sense
rit miserijs delectari velut exco
cta caro ī tabē resoluī et absq̄
vlla fortitudine subsequi ante
faciē tabulātis.

**De spiritualium filiorum ge
neracōe. Capitulū. xxx.**

Ades q̄dem licet neq̄q̄
coitu misceant tñ maxi
mū filiorū examē emit
tunt. Quid est aut̄ sine otagio
lurus caste et pudice maximum
examen filiorū emitttere n̄ inymi
tate matas ecclesie non adulte
ritates v̄bū dei sicut dicit aposto
lus idest ad lucrū aliud iclman
tes sedule predicacōis et v̄tutis
exēplo casto dño adopcōis fili
os gñat. Inde est q̄ sp̄s sanctus
ī canticis admittit dicens.
D q̄ pulchra ē inq̄t casta gñacō
cū caritate. Nichil fedicatis ca
ritas patit sed mūda et pudica

complectit. Unde beatus aug⁹ in
libro sup iohānem. D sp̄sa cu
sti pulchra inter mulieres idest
virtutes dealbata ascēdens et ī
cumbens sup fratruelē tuū q̄a
cuius lumine illustratis ut cande
as eius adiutorio fulcins ne ca
das. huic zelator aīarū iūgans
consortio. hāc in nullo negotio
pretermittas q̄a quicq̄d sine il
la q̄ forma v̄tutum est agit om
ni v̄tute frustrat. hoc preceptū
de mīni lucibū ī q̄ vniūsa lex p̄e
det et p̄phete. hec est lex casti
conūctans animas testimonium
dñi fidele sapiētā p̄stās par
uulis idest hūilib⁹. In luc⁹ er
go animarū sicut lex dñi teum
opere caritas et non ages p̄pe
tam. Quotq̄t enī in lege carita
tis que est gratia p̄ legē carita
tis conūctis. coronas meritorū
tot habebis. Iete ergo innume
rose examē filiorū poteris labōā
re. q̄a singulorū gloria videberis
choruscare. ita vt ab ysaiā dica
tur tibi. Teua in circuitu oculos
tuos et vide: oēs isti congregati
sūt venerūt tibi. Filij tui de lōge
venient et filie tue de latē sugēt.
tūc videb et afflues et dilatabit
cor tuū qñ cūsa fuerit ad te mlti
tudo maris fortitudo genciū
venient tibi. Quid autem hinc
tpibz meis acciderit videam⁹.

Magister iohānes de miuella
leodiens. ecclie decanus diuicias
atēp̄it ⁊ gloriā ⁊ i mōsteno de
oignies ad ēgulārē ordīez wmit.
de hoc beato viro q̄daz vidim⁹
et q̄dā audita narram⁹. virum
q̄ indulgit ocio vel q̄eti qui sem
per inde fesse in reuocacōne aīa
rum pereūcū laboraret. et vide
zelū. **E**o diutina et graui poda
gre molestia laborante q̄daz no
minatissimus phisic⁹ a superio
ribus p̄tib⁹ gallievt eū i p̄p̄is
expensis auāret aduenit. **C**ūq;
a medico q̄eret quātum se t̄pis
expēdere i morbi remediū opor
teret. sūdit. **P**erfectissime inq̄t
infra menses q̄tuor vs curabo.
Hor ille t̄biam manu p̄tēs
clamosē dixit. heu me miserum
tunc si p̄ ista cum deus voluerit
in p̄mo putredine resoluēda
a predicacōne et salute hominū
etiā t̄bz ebdomadib⁹ cessem ⁊
aīe q̄s crist⁹ p̄cio sui sanḡis
emit per me interū liberande a
demonib⁹ distrahāē. **V**os autez
magister karissime ad p̄iam re
dire potentes cū placebit. bonā
volūtatez vestrā ac labores x̄ps
vobis ipse restituat. **I**p̄e q̄dē be
atissim⁹ homo adeo pius cū zelo
aīarū i pauperes fuit. vt cū q̄d
daret paupib⁹ obuijs nil h̄eret.
sp̄ali ihermitate semp p̄ defectu

muneris torq̄bat⁹. ⁊ tūc pro cor
porali eleōsina sp̄ual benefici
oracōnē pro eis suppliciter exsol
uebat. **P**roinde lector cōhdera
zelū quē habebat. **A**gonizabat
in morte exsp̄ere q̄ nocte ē de
fict⁹. **E**t ecce vir vag⁹ et nud⁹
ex h̄ijs q̄s n baldos dicim⁹ in ex
teriori parte d̄m⁹ x̄mit q̄ ille i
terius d̄m̄bebat. **R**egauit ille
vag⁹ de cōfessione colloq̄ cōviro.
s̄ ei r̄sū ē q̄ nō p̄cisset. **H**est
illo accēde quēdā ex cūsi den
tib⁹ aduocat vir beat⁹. **R**educite
illū inq̄t ad me quē ēpulistis.
hoc audito mirati et cūfusi cōs
hoīez eduxerūt. q̄ cū oī diligētia
fā cōfessioē ⁊ absolucōe suscepta
cessit. **E**t dixit oīb⁹ vir b̄tis.
Rollem pro mille maras aut
me hominem non audisse. **E**t vi
de quo fructu. vir enī per quat
taz partem leuē homo se cōssit
a domo tū ecce x̄pentina morte
percuissus cecidit iam defict⁹.
Rec mora. in sequenti nocte vi
ro sancto migrante ad dominū
accidit q̄d s̄būgo. **I**n vltēri
orib⁹ p̄tib⁹ āglie q̄dam vir s̄as
et bon⁹ p̄dicacōis officio p̄mine
bat. **E**o aut i stacōe publica pre
dicāte quēdā peccatrix mulier
amarissie cōturbat patuit i po
pulo cū lacrimis exclamauit. **M**i
serere mei serue dei. **A**udi misera

et absolue me a peccatis. tunc ille ut potuit eam opesavit. et post finitum sermonem expectare precepit. Quid plura. Iterum paululum cum clamore surrexit. et petijt mori audiri. sed cum iam finiendum sermonem permitteret predicator. et illa parum quod esset. surgit iam tercio clamat hoc fac. cadit in faciem et exspirat. Turbatus ergo non modicum cum populo predicator orat omnes presentes cum lacrimis orare dominum ut aliam quod sit factum de anima peccatrix ostendere dignetur. Interea per tres dies clausus in cellula predicator nil dormiuit neque gustauit. sed otinuis in oratione permansit. Tercia ergo nocte anima defuncte lucidior super sole apparuit prestanti. Assumit anima per quam oras ab omni pena soluta sum. nichil restat nisi ad superos statim auolare. Tunc illo nimirum iterum hec fate respōdit anima. Hoc signum tibi quod non deciparis. Quidam magister iohannes in partibus brabancie in monasterio marte de omnibus es leobien. dyocesis ista nunc hora abiit. et hanc vitam semper super afflictos et pauperes plus fuit. ita et nunc cum post mortem anni locum purgatorii in quo cum innumerabili multitudine detinebar. ei felix

anima ab angelis deferretur et ibidem multos recognosceret quorum auctor salutis extiterat. pietate commotus pro eis suppliciter dominum exorauit ut a pena purgatorii soluerentur. Nec mora exauditus a domino et non tamen per illis per quibus orauerat. reuertens. cum alijs multis et ego pariter liberata ab celis in maria gloria sit susceptus. Hec dicens anima ab oculis mirantis euauit. Ipse vero in transmarinis statim directo cum litteris nuncio. hanc animam pro signo de deat diem horamque beatitudinis migrantis inuenit. Vide ergo lector quanta gloria digni sunt qui in salutem proximorum fideles existunt.

~~De virtute orationis. Capitulum. xxxi.~~

Nocte in expebitione de phese exarbat super ut alas a rore pergit. Porro in sacra pagina per ignorantia ponitur. Si ergo in ignorantia per quam ad christum pergas iacens exarba in oratione superius. ergas oculos et manum ad celum donec eleuetur splendor in tenebris et viam dirigas ad optatum. Idem facias si noctem vel tenebras iacens peccator. si oculos cum publicano leuare non audis inuita sanctos. angelos interpellare deum